LETO VIII
31. JULIJ 1974
ŠTEVILKA 82

brestov

obzornik

glasilo delovne skupnosti

Ugodni rezultati gospodarjenja

REZULTATI POSLOVANJA V I. POLLETJU 1974

PROIZVODNJA NARASLA ZA 21 ODSTOTKOV. PODROČJE NABAVE POVZROČA TEŽAVE. PRODAJA V ZAČETKU LETA IZREDNO UGODNA, VENDAR POVPRAŠEVANJE UPADA. DOHODEK IN OSTANEK DOHODKA NAD LANSKOLETNO RAVNIJO. OSEBNI DOHODKI NARAŠČAJO SKLADNO S PRODUKTIVNOSTJO DELA. UGODNEJŠI REZULTATI GOSPODARJENJA.

PROIZVODNJA

Doseženi obseg proizvodnje znaša v prvih šestih mesecih 183.778 tisoč dinarjev, kar je za 21 odstotkov več kot v enakem obdobju lanskega leta.

Glede na letni plan znaša doseženi obseg proizvodnje v I. polletju 1974 49 odstotkov. Iz tega bi lahko sklepali, da plan ni dosežen, vendar moramo ugotoviti, da je v prvem polletju planiran nižji obseg proizvodnje. Tudi iz preteklih let je značilen porast obsega primarne proizvodnje, kar je razvidno iz strukturne primerjave doseženega obsega proizvodnje po skupinah izdelkov.

	I.-VI. 1973	I.-VI. 1974
— pohištvo	85,0	82,8
— primarni izdelki	14,5	17,0
— ostalo	0,5	0,2
	100,0	100,0

PROIZVODNJA PO TOZD

TOZD TP CERKNICA je v letošnjem I. polletju dosegla 51 % letnega plana, glede na lansko obdobje pa se je obseg proizvodnje povečal za 19 %. Moramo ugotoviti, da bi bil obseg proizvodnje lahko ugodnejši, če ne bi ta organizacija proizvajala manjše serije glede na ugodno konjunkturo prodaje.

TOZD TP Cerknica je dopolnila proizvodni program s proizvodnjo dnevnih sob DRAGICA in TANJA, tako da je pričakovati v prihodnjem obdobju še hitrejše naraščanje obsega proizvodnje.

TOZD TP MARTINJAK je v letošnjem I. polletju dosegla za 10 odstotkov večji obseg proizvodnje kot v enakem obdobju lani. Glede na letni plan pa je ta temeljna organizacija dosegla le za 44 % predvidenega obsega proizvodnje.

Prav gotovo je temu osnovni vzrok izpad planirane proizvodnje v tapetniški dejavnosti in nepravočasno lansiranje predvidenih izdelkov v tapetništvu.

Tudi masivni program je doživel nekatere popravke in je proizvodnja vse bolj usmerjena na jelov program, ki ga tudi zunanji trg vse bolj zahteva.

Da bi dosegla planirane rezultate v letnem merilu, bo morala ta temeljna organizacija povečati obseg proizvodnje v drugem polletju poprečno mesečno za 14 %. Le ob tako doseženem obsegu lahko pričakujemo tudi ugodnejše finančne rezultate.

TOZD TLI STARI TRG je v letošnjem I. polletju dosegla 64 % letnega plana. Glede na enako lanskoletno obdobje pa je doseženi obseg proizvodnje višji za 45 %. Tako doseženi obseg proizvodnje je predvsem rezultat ugodnih vremenskih razmer, kar je omogočilo nemoten dotok surovin in bistveno ugodnejše doseganje proizvodnje v žagalnici.

V stolarni je izločen stol K-33 in je nadomeščen predvsem s toaletnimi omaricami ter proizvodnjo polizdelkov za kuhinjo GAMA. Proizvodni program dejansko temelji predvsem na predelavi jelovine, medtem po je lani temeljil pretežno na predelavi bukovine.

TOZD TP STARI TRG je dosegla le 42 % zastavljenega letnega plana, medtem ko je doseženi obseg v letošnjem I. polletju primerjalno z enakim obdobjem lani višji za 22 %. Prav gotovo je vzrok za takšne rezultate prepočasno uvajanje zastavljenega programa proizvodnje (VEGA 74 in GAMA) in pa proizvodnja VEGE 60 v manjših serijah za dopolnitev naročil.

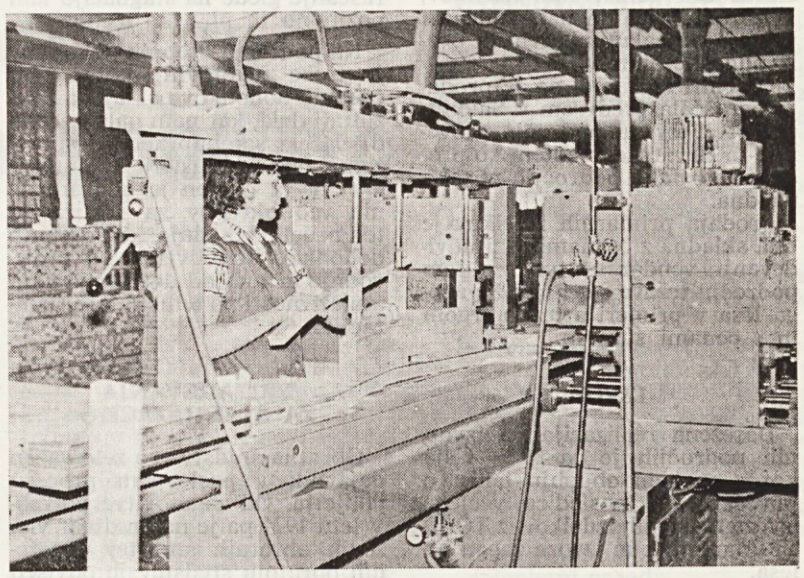

V prvem letošnjem polletju ugodni rezultati v proizvodnji

Ta temeljna organizacija je bistveno občutila podražitev materialov in surovin.

TOZD TP CERKNICA je dosegla v I. polletju 43 % letnega plana, glede na enako obdobje lani pa je doseženi obseg proizvodnje višji za 11 %.

Glede na sprejete cene azbestnih ivernih ploščic in večjo proizvodnjo le-teh v drugem polletju pričakujemo, da bo letni plan dosežen.

Moramo omeniti, da so v tej enoti v drugem tromesečju pričeli s proizvodnjo izdelkov iz poliuretana in da je sedanja proizvodnja dejansko poskusna, njeni rezultati in učinki pa se bodo občutili v naslednjem letu.

SKLEPNE UGOTOVITVE O PROIZVODNJI

Skupne ugotovitve o obsegu proizvodnje in celoviti problematiki na tem področju bi bile za I. polletje naslednje:

— na izpad proizvodnje so vplivale tudi redukcije električne energije v začetku leta,

— pomanjkanje repromaterialov povzroča velike težave in je bilo zato potrebno s temeljnimi organizacijami nenehno obravnavati zlasti kritične materiale ter ustrezno ukrepati (večje varnostne zaloge in podobno),

— povečanja obsega proizvodnje se je treba lotiti analitično in vsestransko, ker le ob visokem obsegu proizvodnje lahko pričakujemo tudi ugodne finančne rezultate,

— pospešiti je treba tok priprave in lansiranja novih tržno zahtevanih izdelkov, ker je to pogoj za normalno izpolnjevanje planskih ciljev,

— usklajevati je treba proizvodne programe med temeljnimi organizacijami, kar omogoča tudi usklajeno prodajo.

NABAVA

Področje nabave je bilo v preteklem obdobju letošnjega leta prav gotovo problematično. Na to vplivajo valutne spremembe na evropskem trgu in pa naraščanje cen repromaterialov na domačem trgu. Tudi večje povpraševanje po surovinah in materialih kemične predelave povzroča zastoje v dobavnih rokih kljub sklenjenim pogodbam z dobavitelji.

Prav gotovo je v taki situaciji nujno potrebno opraviti selekcijo kritičnih materialov in zagotoviti višje zaloge v skladu s predvidenimi lansirnimi progami. Čeprav višje zaloge bremenijo obratna sredstva, pa je glede na proizvodne učinke ta pot utemeljena in smotrna.

PRODAJA

Dosežena realizacija v I. tromesečju letošnjega leta je za 87 odstotkov višja kot v enakem obdobju lani. Glede na letni plan pa znaša dosežena realizacija 55,5 odstotka. Ugodno doseganje realizacije letos je rezultat izredne konjunkture v prvih petih letošnjih mesecih. Ta ugotovitev velja za domači trg, medtem ko so na področju izvoza veljale drugačne zakonitosti.

V preteklem obdobju je prodaja naraščala hitreje od proizvodnje, kar je videti tudi v količinah zalog gotovih izdelkov.

Izvozno področje je bilo zelo spremenljivo, tako da izvoz na ameriško področje in v Evropo ne kaže zadovoljivih rezultatov.

Konec na 2. strani

Z osrednje proslave Dneva vstaje. Več na 7. strani

IZ VSEBINE:

NOVI SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI — DELO ODBORA ZA PLOSKOVNO POHIŠTVO — POVEZOVANJE Z GOZDARJI — KAJ PRIČAKUJE SOVJETSKO TRŽIŠČE — ZA ZDRAVO DELO — KADROVSKA EVIDENCA V AOP VSE MANJ NEZGOD PRI DELU SOLIDARNOSTNI SKLAD ZAŽIVEL — KONTROLA KVALITETE SKRB ZA ZDRAVSTVENO PRIZADETE — PROSLAVA DNEVA VSTAJE — KULTURNE IN ŠPORTNE NOVICE — NAŠE OBIČAJNE RUBRIKE

Ugodni rezultati gospodarjenja

Nadaljevanje s 1. strani

To je posledica naraščanja cen repromaterialov in vedno manjše zainteresiranosti proizvajalcev, da pri sedanjih cenah in stimulaciji izvoza sploh izvažajo. Poleg tega pa je konkurenca na teh tržiščih iz leta v leto močnejša.

Na domačem trgu znaša skupna prodaja 171.072 tisoč dinarjev, kar je za 105 % več kot v enakem obdobju lani. Že prej smo omenili, da je tako dosežena prodaja rezultat ugodne konjunkture v preteklem obdobju. Že konec meseca maja pa se je stanje bistveno spremenilo. Upadanje prodaje je med drugim rezultat zmanjšanega potenciala potrošniških posojil. Prav gotovo nas na tem področju pričakujejo težave in bo potrebno vložiti še veliko naporov.

Na prodajo vpliva tudi nerešen status cen pohištvenih izdelkov, ki zaradi dviganja nabavnih cen postajajo neakumulativni in proizvodno nezanimivi.

Omeniti moramo, da je prodaja naraščala predvsem v Salonih pohištva ter na področju Slovenije in Hrvatske, medtem ko prodaja na ostalih področjih ni tako ugodna.

Prodaja primarnih izdelkov je bila skladna z ocenami in predvidevanji, vendar so tudi na tem področju težave s cenami žaganega lesa v primeri s tujim trgom in s cenami surovin.

IZVOZ

Dosežena realizacija na izvoznih področjih je za 39 % višja kot v enakem obdobju lani. To povečanje je posledica večjega izvoza masivnih izdelkov iz TOZD TP Martinjak in izvoza žaganega lesa.

Zlasti je bil močan izvoz žaganega lesa v prvem tromesečju, vendar je povpraševanje v drugem tromesečju bistveno manjše, s tem pa tudi izvoz.

Izvoz je manjši predvsem na področju furniranega ploskovnega pohištva. Močna kunkurenca in visoke cene repromaterialov ovirajo plasma tudi na vzhodnih področjih, ki so za tovrstno pohištvo potencialna. Moramo omeniti, da so posli za izvoz na ta področja še vedno v teku, vendar je vsaka ocena problematična, ker na izkušnjah ne moremo graditi ocen. Prav gotovo pa je, da moramo storiti vse potrebno za pospešeni plasma na teh področjih.

Na zahodnih tržiščih pa je letos čutiti določeno preusmeritev v zahtevah (namesto bukovih izdelkov izdelki iz jelovine), ki jih spremljamo in se temu ustrezno prilagajamo.

CELOTNI DOHODEK

Glede na doseženo prodajo se je tudi celotni dohodek v letošnjem I. polletju povečal za 87 % primerjalno z enakim obdobjem lani. Primerjalno na letni plan pa znaša doseženi celotni dohodek 56 %.

Materialni stroški predstavljajo stroške porabljenih surovin in materialov (iverke, žagan les, furnirji, okovja, površinski materiali, hlodovina in drugo), goriv in maziv, drobnega inventarja, stroške pomožnega materiala, stroške lastnih polizdelkov, ostale funkcionalne stroške lastnih polizdelkov ter ostale funkcionalne stroške za doseganje proizvodnje.

V strukturi celotnega dohodka znašajo materialni stroški 70,9 %, kar je glede na delež v lanskem I. polletju (74,7 %) ugodnejše.

Omeniti moramo, da materialni stroški po mesecih naraščajo in da je na ugodnejšo strukturo teh v celotnem dohodku vplivala tudi odprodaja lanskih zalog (te so imele pokrite vse nadstroške, poleg tega pa so tudi lastne cene bile nižje).

Zaradi zniževanja deleža materialnih stroškov v letošnjem letu se je delež dohodka v celotnem dohodku povečal na 29,1 %, kar je za 3,8 % več kot v enakem obdobju lani.

OSEBNI DOHODKI

Poprečni neto osebni dohodek na zaposlenega po TOZD v din:

TOZD	I. polletje	Leto 73 brez PU	Plan 1974	I. polletje 1974	Indeksi 6 : 4	6 : 3	6 : 5
TP CERKNICA	1764	1641	1972	2053	125	116	104
TP MARTINJAK	1757	1686	1969	2083	124	119	106
TLI STARI TRG	1744	1684	2012	2061	122	118	102
TIP CERKNICA	2113	1962	2280	2395	122	113	105
TP STARI TRG	1834	1710	1966	2073	121	113	105
SKUPNE DEJAVNOSTI	2628	2637	3040	2948	112	112	97
SKUPAJ	1883	1796	2100	2209	123	117	105

Osebni dohodki na zaposlenega naraščajo, kar je videti tudi iz zgornje tabele. Prav gotovo je naraščanje glede na stagnacijo lani pozitivno in plansko usmerjeno.

Na področju osebnih dohodkov je treba zagotoviti, da bo rast osebnih dohodkov usklajena z rezultati dela, kar nam nalagajo tudi načela samoupravnega sporazuma lesne industrije in interni akti. V ta namen je bilo storjenih več ukrepov za realizacijo teh načel. Prihodnja rast osebnih dohodkov bo odvisna od proizvodnje in tudi od doseganja akumulativnosti po temeljnih organizacijah.

PRIZADEVANJA ZA STABILIZACIJO

Obratna sredstva so zelo važen dejavnik v poslovnem procesu podjetja. Od zagotovitve potreb- V letu 1974 pa je na en dinar vloženih obratnih sredstev doseženih obratnih sredstev je odvisen nemoten reprodukcijski proces, poleg tega pa tudi količina sredstev za investicijska vlaganja in razširjeno reprodukcijo.

V letu 1973 smo na en dinar vloženih obratnih sredstev dosegli 0,71 din celotnega dohodka. no 1.11 din celotnega dohodka.

Ta primerjava nam pove veliko ugodnejši učinek angažiranih obratnih sredstev in hitrejše obračanje v letu 1974. Prav gotovo si na tem učinku lahko razložimo tudi ugodnejši finančni rezultat in stopnjo likvidnosti v preteklem obdobju.

Vprašanju likvidnosti moramo posvetiti veliko pozornost, ker se je v zadnjem času stanje bistveno poslabšalo. Prodaja pohištva se ustavlja, masa potrošniških posojil pa ne stagnira, temveč se celo zmanjšuje.

Tudi izvoz kot stabilizator pritoka denarnih sredstev ne kaže bistvenih premikov v pozitivno smer, tako da moramo v drugem polletju poiskati vse možnosti za zagotovitev normalnih obratnih sredstev in pospešitev plasmaja. Poprečne zaloge surovin in materiala se tudi angažirajo poprečno 58 dni, lani pa je bil ciklus angažiranja 69 dni. Na povečanje mase surovin in materiala, izražene v denarju, je poleg višjega obsega proizvodnje vplivala tudi podražitev repromaterialov.

Gotovi izdelki so se v letošnjem I. polletju obračali v 46 dneh, medtem ko je lani ta ciklus znašal 72 dni. Prav gotovo je na ugodno vezavo zalog gotovih izdelkov vplivala izredna konjunktura za plasma pohištva v prvih petih mesecih letos. Glede na tržna gibanja in pomanjkanje potrošniških posojil pa je situacija na tem področju slabša.

Doseženi rezultati I. polletja so dokaj ugodni, vendar nas ne smejo zavajati. Potrebno je sproti in celovito ocenjevati situacijo ter pogoje gospodarjenja in se jim prilagajati.

Pri tem pa se morajo vključiti vsi delavci, ker le tako lahko zagotovimo izpolnjevanje skupno zastavljenih ciljev. B. Mišič

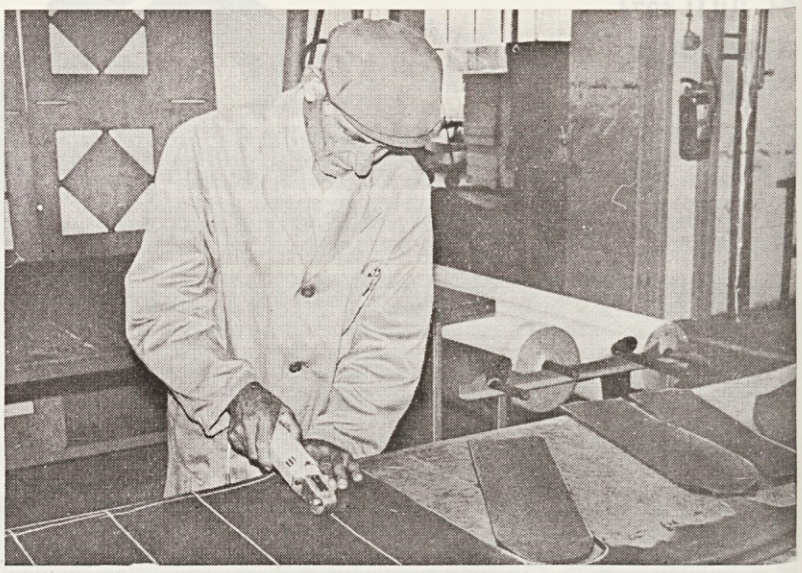

V proizvodnji — letos ugodni rezultati

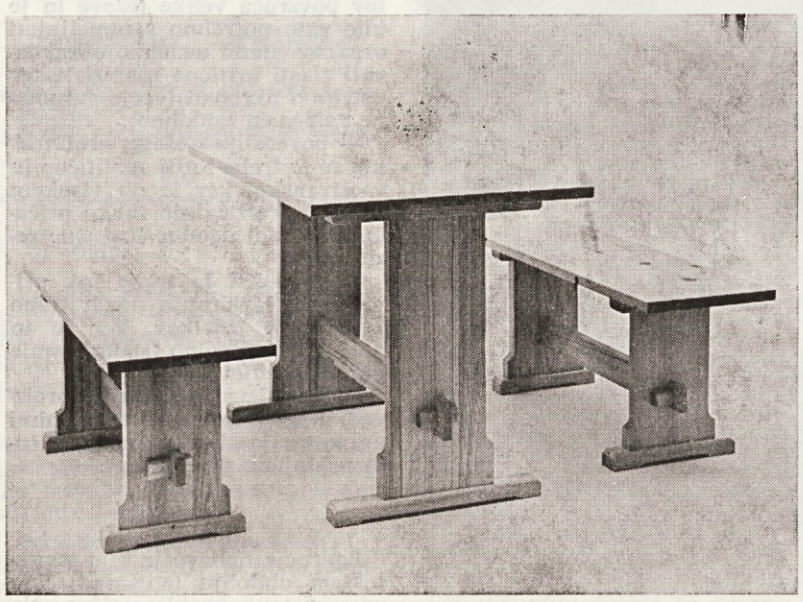

Iz Brestove proizvodnje: garnitura ROK

Novi samoupravni splošni akti

V DNEH, KO NASTAJA TA ŠTEVILKA BRESTOVEGA OBZORNIKA, STA V JAVNI RAZPRAVI DVA SAMOUPRAVNA SPLOŠNA AKTA: STATUT DELOVNE ORGANIZACIJE IN SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SISTEMIZACIJI DELOVNIH MEST. ZAPIŠIMO O VSAKEM NEKAJ GLAVNIH ZNAČILNOSTI.

STATUT DELOVNE ORGANIZACIJE je skupen akt vseh temeljnih organizacij BRESTA. Sprejem tega akta zahteva ustava, pri tem pa natančneje ne opredeli njegove vsebine. Tega ne dopolnijo niti drugi predpisi. Zato je bilo o vsebini statuta takih delovnih organizacij, ki imajo temeljne organizacije, precej razprav in tu in tam tudi različnih mnenj. Pri pregledu nekaterih statutov, ki so jih sprejeli v drugih delovnih organizacijah, oziroma pri prebiranju člankov, ki teoretično obravnavajo to področje, lahko opazimo različne rešitve. Žal lahko ugotovimo, da je večina ubrala dokaj poenostavljeno pot: v statutu delovne organizacije obdelujejo skoraj iste zadeve in na enak način, kot je to že urejeno v samoupravnih sporazumih o združitvi.

Komisija skupnega delavskega sveta v našem podjetju, ki je dobila nalogo pripraviti prvi osnutek statuta delovne organizacije, je ubrala razmeroma svojo pot. Tako smo dobili osnutek ne pretirano obsežnega in ponavljajočega se statuta, ki v petih poglavjih podrobneje ureja nekatere zadeve skupnega pomena, ki so v osnovi že zastavljene v samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo. Na drugi strani pa postavlja temeljna izhodišča za enotno ureditev glavnih dolžnosti in pravic ter za uveljavljanje odgovornosti.

Naštejmo, katere so glavne zadeve, ki jih nakazuje oziroma ureja novi statut:

— urejanje razmerij s prodajalnami,

— nastanek (organiziranje) temeljnih organizacij in njihova izločitev iz delovne organizacije,

— način kandidiranja, volitev in odpoklica oziroma razrešitve članov organov upravljanja ter konstituiranje organov in delegacij,

— način dela in odločanja skupnih organov in delegacij,

— temeljne dolžnosti in pravice delavcev in delegatov ter način uveljavljanja njihove odgovornosti,

— soodločanje (razširitev samoupravljanja) pri nekaterih zadevah skupnih dejavnosti.

O predlogu statuta, ki ga določi skupni delavski svet, bodo dokončno odločili (in s tem statut sprejeli) delavci vseh temeljnih organizacij združenega dela.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SISTEMIZACIJI se sprejme v vsaki temeljni organizaciji kot njen samostojni samoupravni splošni akt, ki določa temeljno organizacijsko strukturo in delovna mesta po posameznih organizacijskih enotah.

Za vsako delovno mesto so v posebni tabeli vpisani naslednji podatki:

1. zaporedna številka delovnega mesta,

2. naziv delovnega mesta,

3. kratek opis značilnih opravil na delovnem mestu,

4. zahtevana delovna sposobnost, ki vsebuje:

a) šolsko izobrazbo (stopnjo in smer),

b) praktično znanje,

c) posebna znanja oziroma posebne pogoje,

5. dolžino poskusnega dela in

6. posebna obeležja delovnega mesta, kjer se vpiše, da gre za vodilno delovno mesto, delovno mesto primerno za invalida in podobno.

Pri izdelavi osnutkov sporazumov o sistemizaciji so temeljne organizacije usklajevale določila splošnega dela, pri zapisovanju posebnega dela pa so skušale uporabljati enotno metodologijo.

V tem članku je verjetno primerno, da poudarimo razliko med delovnim mestom in številom delavcev na posameznem delovnem mestu.

Po predlaganih samoupravnih sporazumih šteje za delovno mesto »vsebinsko zaokrožen del delovnega procesa, za katerega je značilna poleg enakih ali podobnih pogojev predvsem istovrstnost oziroma sorodnost poklicnih ali strokovnih znanj in sposobnosti, kakršne so potrebne za opravljanje del in opravil, ki so značilna vsebina takšnega zaokroženega delovnega procesa«. Zaradi tega naj ponovno opozorimo, da delovnega mesta ne smemo zamenjevati s pojmom »število delavcev«. Na primer delovno mesto »vratar« je eno, v temeljni organizaciji, pa imamo lahko tri, štiri ali več vratarjev, ali delovno mesto nadmizni rezkar, za kar imamo lahko pet, deset ali več delavcev. To pomeni, da se delovna mesta določajo s samoupravnim sporazumom — aktom o sistemizaciji, število zaposlenih v temeljni organizaciji s srednjeročnimi plani, število delavcev na posameznem delovnem mestu pa s kratkoročnimi plani kadrov.

Čeprav izhajajo omenjeni sporazumi iz trenutno že dosedanje in utečene organizacije, jim moramo posvetiti vso pozornost, saj poleg organizacijske zasnove pomenijo tudi prvo podlago za oblikovanje delilnih razmerij na področju osebnih dohodkov.

Z. Zabukovec

NOVA ORGANIZIRANOST KOMUNISTOV

USTANOVLJEN SVET ZVEZE KOMUNISTOV SOZD SLOVENIJALES

21. junija letos je bil ustanovljen svet Zveze komunistov sestavljene organizacije združenega dela Slovenijales. Seja koordinacijskega odbora za pripravo ustanovne seje sveta Zveze komunistov SOZD je bila v Ilirski Bistrici v tovarni LESONIT. Na seji je bilo 43 delegatov.

V svet ZK SOZD so bili izvoljeni:

Dimic Rudi — Lesonit, Pečavar Stane — DO Slovenijales, Dervar Franc — Savinja, Peček Janez — BREST, Šmid Milka — Alples, Borič Semsudiu — Lignišper, Razdevšek Franc — DO Slovenijales — Bukovec Borut — Kočevje, Pavlenč Boris — Brežice, Starin Marjan — Radomlje, Krivec Bogdan — Idrija.

Na seji so sprejeli vrsto zaključkov, ki jih bodo osnovne organizacije Zveze komunistov lahko vključile v svoje akcijske programe.

J. Klančar

Dejavnost se širi

ZANIMANJE ZA AVTOMATSKO OBDELAVO PODATKOV TUDI V DRUGIH PODJETJIH

V okviru sestavljene organizacije Slovenijales je ustanovljena komisija za avtomatsko obdelavo podatkov. Komisija naj bi predvsem svetovala smotrno uvajanje računalništva v tistih organizacijah združenega dela, ki podatke obdelujejo še vedno na klasični način.

Rezultati prvega sestanka, na katerem so bile že dane nekatere sugestije, se že kažejo. Strokovni kadri dveh najbližjih OZD Lesonita iz Ilirske Bistrice in iz KLI Logatec so že bili na razgovorih v našem računskem centru, kjer smo jih informirali, katere podatke že obdelujejo za BREST in kakšna je pot, da se podatki določenega poslovnega področja lahko obdelujejo na računalniku.

V Lesonitu se predvsem zanimajo za obdelavo podatkov s komercialnega področja, na KLI pa za obdelavo podatkov materialnega in skladiščnega poslovanja. Za obe podjetji sta izdelani ponudbi, v katerih jih podrobno seznanjamo z možnostmi in pogoji prehoda na avtomatsko obdelavo podatkov. Vsekakor je prvi korak, ki ga bodo morali napraviti v Lesonitu in v KLI, da si preskrbijo delavce, ki bodo delali na avtomatski obdelavi podatkov.

Lahko trdim, da je za tista podjetja, ki nameravajo pričeti z avtomatsko obdelavo podatkov, smotrno, da kupijo celovite projekte, ki jih imamo na BRESTU že izdelane. Izkušnje, ki jih imamo v našem računskem centru, izdelani programi, kolikor toliko vtečeno poslovanje na tistih področjih, kjer podatke že obdelujemo, so vsekakor velike prednosti. Sodelovanje bo moralo teči tako, da bodo skupno dogovorjene naloge, ki se jih bo določilo, ob morebitnem podpisu pogodbe med BRESTOM in Lesonitom oziroma KLI pravočasno in natančno izvedene.

Z novimi navezavami si delavci naše službe nalagamo nove dolžnosti in odgovornosti. Mislim, da bomo z malo dobre volje in razumevanjem kos tudi novim nalogam.

J. Otoničar

Ena izmed izvedb sedežne garniture DETEL

Povezovanje z gozdarji

USTANOVITEV KONFERENCE SINDIKATA LESNE INDUSTRIJE IN GOZDARSTVA OBČINE CERKNICA

Delavci lesne industrije in gozdarstva v občini Cerknica so se na ustanovni konferenci sporazumeli o ustanovitvi občinske konference sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva občine Cerknica. Taka organiziranost omogoča članom sindikata lesne industrije in gozdarstva, da organizirano obravnavanjo vprašanja, ki so življenjskega pomena za delavce teh dejavnosti, da usklajujejo interese in poiščejo ustrezne odgovore.

Na konferenci so razpravljali o položaju in aktualnih družbenoekonomskih vprašanjih lesne industrije in gozdarstva. Ocenili so, da so gospodarski rezultati ugodni in da so predvideni načrti preseženi. Nevarnost je, da bi bili ob teh rezultatih samozadovoljni in ne bi kritično ocenili dejavnikov, ki so vplivali na take dosežke. Poudarili so, da je bila v prvih petih mesecih letos izredna konjunktura na domačem trgu, kar je pozitivno vplivalo na prodajo in dosežene gospodarske rezultate. Že v teh mesecih pa obseg prodaje upada, zlasti zaradi manjših možnosti potrošniških posojil. Izvozni rezultati niso zadovoljivi, saj pokrivajo le dve tretjini uvoza. Pogoji za izvoz so iz leta v leto slabši zaradi višjih cen surovin, materiala in prevoznih storitev. Nujno bi bilo treba povečati izvozno stimulacijo.

Na področju povezovanja lesne industrije in gozdarstva je treba čimprej ustanoviti samoupravno interesno skupnost za gozdarstvo in lesno industrijo. Konferenca je vztrajala tudi na tem, da se uskladijo odnosi med trgovino in proizvodnjo v smislu ustavnih določil. Jasno je treba opredeliti, kaj je delo TOZD, OZD ter sestavljene organizacije združenega dela. Prav tako je potrebno sodelovanje sestavljenih organizacij lesne industrije Slovenijales-Uniles pri načrtovanju prihodnjega razvoja lesne industrije in nastopanju na zunanjem trgu. Konferenca se je zavzela, da se v programiranju razvoja 1975—1980 da večji poudarek razvoju družbenega standarda in vsaj delno odpravijo neskladja, ki so očitna na tem področju.

V prihodnjih mesecih je treba oceniti, kako se razvijajo samoupravni družbenoekonomski odnosi, in analizirati samoupravne sporazume. Ugotoviti je treba, ali se je spremenil položaj delovnega človeka, da odloča o pogojih in rezultatih dela. V programu je tudi akcija za uvajanje delavske kontrole, samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v okviru območja. Predlagali so tudi, da se na področju občin Cerknica, Postojna in Ilirska Bistrica oblikuje medobčinska konferenca lesne industrije in gozdarstva. Na konferenci so sprejeli poslovnik o delovanju občinske konference sindikata lesne industrije in gozdarstva ter izvolili za predsednika Jožeta Hrena in za podpredsednika Miroslava Cetino.

J. Hren

Iz našega centra za avtomatsko obdelavo podatkov

Delo odbora za ploskovno pohištvo

V okviru sestavljene organizacije združenega dela Slovenijales, katere sestavni del smo po integraciji tudi mi, so za različna področja imenovani strokovni odbori. V odbor za ploskovno pohištvo je naša organizacija imenovala mene. Odbor je imel po imenovanju v maju že pet sej. Naloga odbora je:

— usklajevati proizvodne programe v grupaciji za ploskovno pohištvo,

— doseči najožjo možno specializacijo proizvodnje,

— dajati soglasja k novim programom za ploskovno pohištvo,

— razmejevati proizvodnjo med organizacijami združenega dela in temeljnimi organizacijami združenega dela, da se le-ta čim manj pokriva in sovpada,

— preučevanje in izbira načina transporta, skladiščenja in razvoj skladiščne mreže,

— preučevanje možnosti za racionalno embaliranje, nomenklaturo in označevanje blaga,

— voditi, usmerjati in nadzirati prodajno službo Slovenijalesa in drugo.

Naloge odbora so dokaj zahtevne in odgovorne, zlasti še, ker v dosedanji praksi ni bilo nečesa podobnega. Podjetja so pač razvijala programe tako, kot so menila, da je najbolje za njihovo delovno organizacijo. Tako pa so mnogokrat posegala v programe drugih organizacij in na trgu sta se srečala dva enaka proizvoda dveh različnih proizvajalcev. Običajno je v takem primeru izdelku zapečatena usoda, čeprav je tržno sprejemljiv. To pa je velikanska škoda za delovno organizacijo in za potrošnika. Delovna organizacija mora neamortiziran izdelek zamenjati z novim, potrošnik pa mora te neamortizirane stroške plačati v obliki dražjih proizvodov.

V odboru je bila zastavljena naloga, da je take primere prepreči, obenem pa tudi naloga, da se vprašanje specializacije zastavi na širši osnovi, ki mora biti povezana v neko celoto, solidarnostno povezana, ki se mora programsko dopolnjevati, vse to z namenom, da bi dosegli čimvečjo produktivnost dela in s tem konkurenčno sposobnost na trgu. Tako zastavljena naloga ni lahka; terja ogromno strpnosti, potrpežljivosti in seveda predvsem preudarnega ravnanja. Računamo, da bomo v letu dveh napravili premik naprej v zadovoljstvo vseh.

T. Kebe

Zemeljska dela za tovarno ivernih plošč so v polnem teku

Ekonomski slovarček

SREDSTVA V PODJETJU

Da bi podjetje nemoteno opravljalo svojo dejavnost, mora imeti dovolj osnovnih in obratnih sredstev.

Ustanovitelj podjetja zagotovi v začetnem obdobju potrebna osnovna in obratna sredstva. Poslovanje podjetja pa mora biti usklajeno s finančnimi in knjigovodskimi predpisi. Vsa sredstva imajo svoje vire. Sredstva predstavljajo aktivo, viri pa pasivo.

Viri sredstev so lahko:

— lastna sredstva (to so sredstva, ki jih podjetje dobi od ustanovitelja, in sredstva, ustvarjena v poslovnem procesu s sredstvi razširjene reprodukcije — to imenujemo poslovni sklad),

— krediti bank,

— dolgovi do dobaviteljev,

— ustvarjeni tekoči ostanek dohodka.

1. OSNOVNA SREDSTVA SO:

— zemljišča; podjetje ima določen prostor zemljišč, ki je poben za opravljanje nemotenega proizvodnega procesa, in pa zemljišča, na katerih so zgradbe podjetja (ta sredstva se ne amortizirajo);

— gradbeni objekti; to so tovarniške hale, upravne stavbe, skladišča, požarni bazen, vratarnice, ograje in podobno.

Amortizacija teh objektov je odvisna od konstrukcije in življenjske dobe.

Delovne priprave so stroji (avtomatski in polavtomatski), energetske naprave (kotli in parne turbine, generatorji), ročni strojčki, prevozna sredstva (avtomobili, tekoči vagončki, viličarji).

Poleg naštetih skupin osnovnih sredstev poznamo še naslednje skupine osnovnih sredstev, ki jih v podjetjih redkeje srečamo:

— dolgoletni nasadi,

— osnovne črede,

— osnovna sredstva izven uporabe.

2. OBRATNA SREDSTVA

Obratna sredstva so sredstva, ki se po enkratni uporabi iztrošijo in se njihova vrednost prenese na izdelke (za razliko pa se osnovna sredstva ne iztrošijo v enem delovnem procesu, temveč se iztroši le del, ki predstavlja amortizacijo). Obratna sredstva so med seboj ozko povezana. Delijo se na:

— denarna sredstva,

— surovine,

— nedokončano proizvodnjo,

— polizdelke,

— gotove izdelke,

— drobni inventar.

Pri obratnih sredstvih je naslednji proces:

Končna vsota denarja je večja po koncu proizvodnega procesa od začetne, ker podjetje ustvarja sredstva za razširjeno reprodukcijo. Opisani proces se nenehno ponavlja in to zagotavlja nemoten proizvodni proces in razvoj podjetja.

3, SREDSTVA SKUPNE PORABE

Do sredstev skupne porabe podjetje prihaja z delitvijo doseženega dohodka.

Ta sredstva predstavljajo predpredvsem:

— objekte in stvari skupne porabe (počitniški domovi, športni objekti, stanovanja, oprema itd.),

— denarna sredstva (sredstva za regres in letovanje, dotacije, odplačila anuitet od sredstev za skupno porabo),

— razdelitev sredstev skupne porabe (krediti delavcem za stanovanjsko izgradnjo, vezana sredstva itd.).

4. REZERVNA SREDSTVA

Ta sredstva so izločena namensko na posebnem računu in se uporabljajo v smislu zakonskih določil.

Na primer: Kadar podjetje zaide v težave, iz teh sredstev pokriva izgubo, jih rabi za dvig osebnih dohodkov, kadar na računu ni zadosti denarnih sredstev.

Vendar se ta sredstva pozneje vrnejo za pokritje razlike pri prodaji osnovnih sredstev po ceni, ki je nižja od dejanske knjižne cene.

B. Mišič

Kaj pričakuje sovjetsko tržišče

OBISK V EXPORTLESU V MOSKVI

Znano je, da je Sovjetska zveza druga po vrsti v blagovni menjavi z Jugoslavijo. Obseg menjave v pohištvu pa je že vrsto let na enaki ravni treh milijonov dolarjev, kar je za meddržavne odnose enako ničli. Jugoslavija si je letos postavila za cilj, da je treba tej stagnaciji napraviti konec. Zato je jugoslovanska delegacija zahtevala od sovjetske, da se kvota pohištva v blagovni listi poviša od treh na dvanajst milijonov dolarjev.

Delegaciji pa nista dosegli soglasja, zato je to vprašanje ostalo nerešeno in šele na ponovnih razgovorih je bil dosežen sporazum, da se kvota pohištva poveča na šest milijonov dolarjev. Za tri milijone dolarjev je bila specifikacija blaga (pohištva) utrjena že v marcu, za druge tri pa je bilo določeno, da se bo utrdila v Moskvi v začetku julija.

Ker je bila naša Barbara izbrana v ožji izbor že v decembru lani in je bilo na osnovi nekaterih informacij ,ki so nam bile posredovane, upati, da bodo Rusi Barbaro tudi naročili, smo se udeležili razgovorov v Moskvi. Že na prvem sestanku pa so nam predstavniki Sovjetske zveze dali vedeti, da so Barbaro naročili drugje in naj ne računamo na naročilo. Kasneje so rekli, da so jo naročili v Češkoslovaški.

Drugo, kar so nam sovjetski predstavniki povedali, je tudi, da niso pripravljeni razpravljati o kakršnem koli povišanju cen, kar pa smo Jugoslovani zahtevali, ker so stroški proizvodnje pohištva zaradi naraščanja cen materialov močno porasli. Taktično z naše strani najbrž to ni bila najbolj preudarna poteza. Zahtevali smo namreč občutno povišanje kvote, torej smo močno povečali ponudbo, po drugi strani pa smo zahtevali za to večjo ponudbo tudi višjo ceno. Trgovsko je to nezdružljivo. Vendar tako je bilo.

Razgovori so bili dolgotrajni. Sledila so dokazovanja z ene in z druge strani, dokler niso sovjetski predstavniki rekli svoj »ne«. Ali sprejmete posel pod sedanjimi pogoji, ali pa posla ne bo. V zvezi s tem, da je bilo letošnje leto leto prizadevanj za povečanje kvote, je bilo težko prevzeti odgovornost in kvoto ne izkoristiti, ker bi drugo leto zopet startali iz enake osnove. Tako pa je ta osnova le višja za nove tri milijone dolarjev. Velika napaka na jugoslovanski strani pa je bila neenotnost. Menim, da bi moral nosilec posla, če ga že imamo, odigrati vlogo, ki jo nosilec ima. Ne pa, da posamezni predstavniki izsiljujejo posel za vsako ceno. Nosilec posla bi moral iskati širše koristi in politiko, ne pa dovoliti direktni stik ter možnost posameznih nastopov in zniževanja cen. To bi moralo biti v osnovi preprečeno, sicer nosilcev posla ne rabimo.

Za Brestovo pohištvo torej sovjetskega trga za letos ni. Izoblikovati in izdelati bomo morali nov model, ki bo po obliki in kvaliteti na višji stopnji, kot je Barbara. Razni okrasni nalepki so za ta trg zelo sprejemljivi. Poudariti pa je treba tudi, da Rusi neradi spreminjajo modele. Če je izdelek osvojen, potem teče vrsto let. Tudi širok asortiment jim ni preveč po godu. Ne ostane nam drugo, kot da začnemo znova in bolj uspešno. T. Kebe

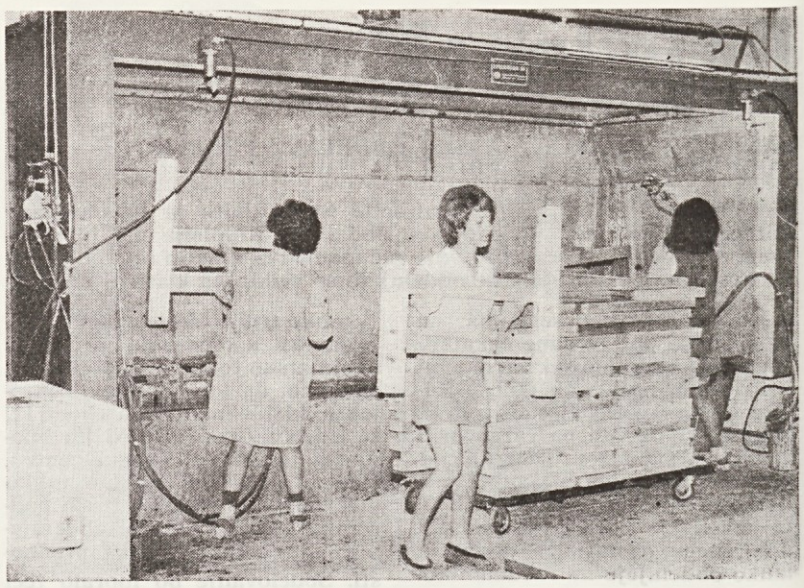

Iz lakirnice v TP Martinjak

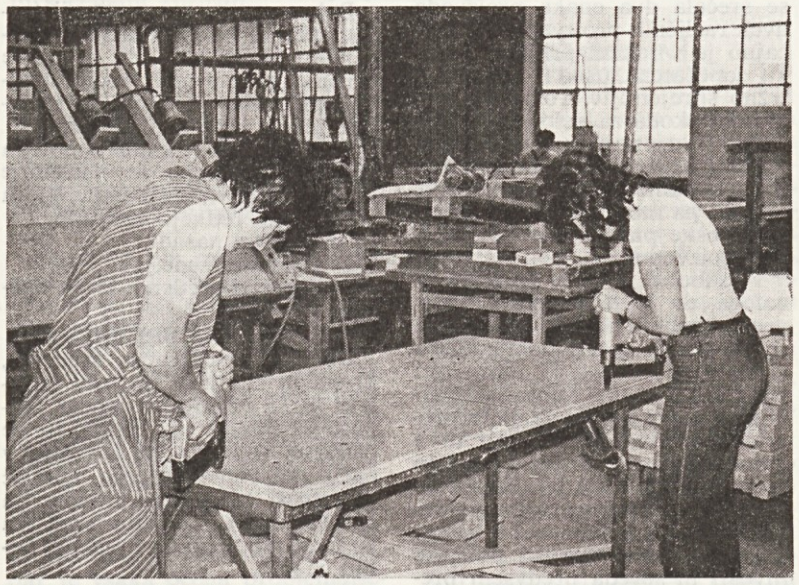

Na vsakem delovnem mestu preži nevarnost za nezgode

ZA ZDRAVO DELO

VARNO IN ZDRAVO DELO V POVRŠINSKI OBDELAVI IZDELKOV

V lesni industriji je površinska obdelava izdelkov eno izmed najbolj zdravju škodljivih del. Laki, razredčila in drugi površinski materiali so zvečine lahko vnetljivi, agresivni, pa tudi strupeni. Delavci, ki to delo opravljajo, so torej nenehno izpostavljeni nevarnosti požara ali eksplozije, poleg tega pa jim zdravju škodljivi aerosoli in hlapi počasi uničujejo zdravje. Zanimivo je, da se z nenehnimi izboljšavami delovnih postopkov in delovnih pogojev te nevarnosti bistveno ne zmanjšujejo. Vzrok za to je spreminjanje in večanje proizvodnje ter uvajanje vedno novih, kvalitetnih boljših, istočasno po zdravju bolj škodljivih površinskih materialov.

Za lakiranje elementov pohištva uporabljajo nekaj vrst lakov. Najbolj razširjena je uporaba nitrolakov, v zadnjem času pa se vse bolj širi tudi uporaba kislinskih, poliesterskih in poliuretanskih lakov. Nitrolak je sestavljen iz suhih snovi (nitroceluloza, alkidne smole in podobno) in topil, ki med sušenjem (strjevanjem) odhlapijo. Hlapi topil pa so zdravju škodljivi. Benzen, toluen, ksilen in druge komponente topil kvarno vplivajo na krvotvorne organe, na jetra in na živčni sistem. Zastrupitve, ki jih povzročajo, so lahko akutne ali kronične. Akutne nastanejo pri delu v izredno velikih koncentracijah hlapov benzena in njegovih homologov. Posledica take zastrupitve je omedlevica, pa tudi smrt. Takih zastrupitev pa k sreči doslej pri nas še ni bilo.

Kronična obolenja, ki nastanejo pri delu v šibkejših koncentracijah zdravju škodljivih hlapov v daljšem časovnem obdobju, so pogostejša. Simptomi takega obolenja so slabokrvnost, razdražljivost, pogosti glavoboli, slab tek, povračanje in podobno. Za taka obolenja so zlasti dovzetni slabokrvni delavci, mladoletniki in nosečnice. Zato le-ti ne smejo delati v lakirnicah.

Kislinski laki so sestavljeni iz podobnih komponent kot nitrolaki. Ker so v njih tudi topila, so hlapi, ki nastajajo pri sušenju, enako škodljivi. Poleg tega pa vsebujejo še kisle komponente, kot so katalizatorji (trdilci). Zato se ti laki ne sušijo samo fizikalno, temveč se utrjujejo tudi na podlagi kemične reakcije — polikondenzacije. Katalizatorji niso bolj strupeni kot večina organskih topil, so pa agresivni in nevarni za poškodbe oči. To pomeni, da se je treba zelo varovati pred oškropitvami, še posebej pa pred oškropitvami oči. Agresivni so tudi njihovi hlapi, napadajo pa sluznice oči, nosu in grla. Delo s temi laki je torej enako škodljivo kot z nitrolaki, poleg tega pa je zaradi dražljivosti hlapov še neprijetno.

Poliuretanski laki niso za zdravje nič bolj nevarni kot nitrolaki, ker vsebujejo iste tipe topil, le v manjši količini. Katalizatorji (trdilci) pa so do neke meje strupeni, ker vsebujejo prosti izocianat. Le-ta napada dihalne organe, pri nekaterih ljudeh pa povzroča tudi hude alergične motnje. Njegova prednost je le v tem, da pri strjevanju ne izhlapeva. Nevaren je torej le pri brizganju, ko delavec vdihava tudi razpršene kapljice laka, ki vsebujejo tudi prosti izocianat. Pri brizganju s temi laki bi morala biti ventilacija izredno močna, v nasprotnem primeru pa bi morali delavci uporabljati zaščitne maske. Ljudje z alergičnimi motnjami pa ne smejo delati s poliuretani, ker tudi ti ukrepi ne pomagajo.

Naših norm za to, koliko prostega izocianata naj bi smelo biti v katalizatorjih, še nimamo. Zato upoštevamo nemške norme, ki pa se jih italijanski proizvajalci lakov, pri katerih lake večinoma kupujemo, prav gotovo ne držijo. Koliko ga vsebujejo, sami ne moremo izmeriti. Sodimo pa, da ga je precej, saj delavci stalno tožijo, da jih boli v prsih, da so po delu nenavadno močno utrujeni in podobno. Prav to pa so tudi simptomi kronične zastrupitve z izocianatom.

V naši organizaciji združenega dela imamo razmeroma sodobne lakirnice. Pred približno štirimi leti smo zlasti lakirnice v Tovarni pohištva Cerknica in Tovarni pohištva Martinjak popolnoma preuredili. Uvedba sušilnih kanalov, kabin na vodno zaveso in drugih naprav je delovne pogoje toliko izboljšala, da v zraku skoraj ni čutiti zdravju škodljivih hlapov.

Take delovne razmere pa niso trajale dolgo časa. Povečevanje proizvodnje, uvajanje novih delovnih postopkov, uporaba kvalitetno boljših površinskih materialov in podobni ukrepi so delovne pogoje ponovno poslabšali. Zato bo treba kmalu povečati in rekonstruirati lakirnico TPC, delno preurediti lakirnico TP Martinjak, povečati in bolje opremiti lakirnico TLI Stari trg ter namestiti več odsesovalnih naprav tudi v lakirnici TP Stari trg. Za to pa so potrebna finančna sredstva, ki jih trenutno zaradi novih investicij nimamo. Kljub temu pa s tem ne smemo predolgo odlašati. Zavedati se moramo, da smo delavcem DOLŽNI zagotoviti zdrave delovne pogoje, saj je njihovo zdravje naše največje bogastvo. V. Žnidaršič

Pravnik odgovarja

VPRAŠANJE: Kaj je z uporabo »sindikalne liste« glede subvencioniranja prevozov na delo in z dela? Kolikor mi je znano, se v delovni organizaciji že uporabljajo nova določila o dnevnicah in o kilometrini?

ODGOVOR: Preden odgovorimo na postavljeno vprašanje, moramo ločiti tri vrste povračila stroškov:

— kilometrina za službena potovanja z lastnim avtomobilom,
— nadomestilo dela stroškov za prevoz na delo oziroma z dela,
— dnevnice.

Vsako od teh treh nadomestil ureja delovna organizacija samostojno v svojih samoupravnih splošnih aktih, vendar v okviru družbeno dogovorjenih (včasih tudi predpisanih) norm. Sindikalna lista, ki jo omenjate v vprašanju, nudi samo osnovo za samoupravne sporazume posameznih panog, ki nato natančneje določijo okvir posameznega nadomestila.

Po sprejemu sedanje sindikalne liste in po prvem osnutku samoupravnega sporazuma s področja delitve v lesni industriji smo ugotovili, da določila o dnevnicah, ki smo jih izplačevali na Brestu, niso bila skladna z omenjenima aktoma. Zato smo morali takoj spremeniti določila o dnevnicah. Zaradi dveh zapovrstnih podražitev goriva smo morali, da bi zavarovali normalni potek poslovanja, spremeniti tudi določila o kilometrini.

Po drugi strani pa ugotavljamo, da veljavno določilo o nadomestilu (subvencioniranju) dela stroškov za prevoz na delo in z dela ni v nasprotju s predpisi oziroma omenjeno sindikalno listo in sporazumom panoge. Po sedanjih določilih Brestovega sporazuma s področja delitve pripada posamezniku nadomestilo stroškov za prevoz na delo in z dela za tisti znesek, ki presega 10 % kalkulativnih osebnih dohodkov, ki so s planom določeni, kot najnižji dovoljeni.

Ob koncu velja še opozoriti, da smo tik pred ponovno temeljito revizijo sporazuma, ki ureja vprašanje delitve v delovni organizaciji in da ni izključeno, da bo tudi to vprašanje urejeno drugače. Do sedaj pa temeljne organizacije takega predloga niso niti posredovale niti obravnavale.

Z. Zabukovec

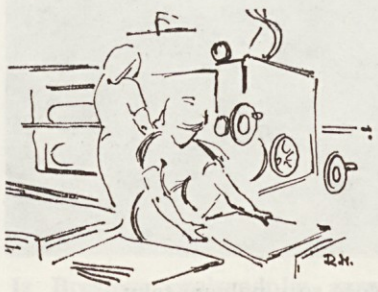

Kadrovska evidenca v AOP

Program uvajanja celovite avtomatske obdelave podatkov na Brestu zajema med ostalimi tudi projekt za obračun osebnih dohodkov, katerega delimo na naslednje dele:

— postavitev matične evidence zaposlenih kot osnovo za prihodnji razvoj celovitega projekta,
— obračun osebnih dohodkov izdelave in režije do bruto zneskov,
— obračun bruto osebnih dohodkov, prispevkov, odtegljajev ter izpis izplačilne dokumentacije.

Za samo postavitev matične evidence zaposlenih nas vse skupaj čaka v pripravljalnem obdobju precej zahtevnega in odgovornega dela. Najprej bomo na osnovi dosedanjih seznamov zaposlenih oštevilčili vse zaposlene ter uvedli postopek za zbiranje osnovnih matičnih podatkov. Glede na to, da naj ti podatki resnično služijo svojemu namenu, jih je treba z vso odgovornostjo zajeti ter sistemizirati. Ker ta del predstavlja obenem s postavitvijo matične datoteke zaposlenih tudi preverjanje pravilnosti že zajetih podatkov, bomo v to fazo vključili vsakega zaposlenega, da bo sam preveril svoje podatke in jih po potrebi tudi popravil.

Naslednja faza kadrovske evidence bo vzdrževanje že zajetih podatkov, kar zajema njihovo stalno izpopolnjevanje ter sprotno vnašanje vseh sprememb. V tej fazi bo stalna naloga vsakega posameznika, da bo sproti obveščal svoje tajništvo o vseh spremembah, ki so zajete v matično datoteko zaposlenih.

Poleg osnovnega namena postavitve kadrovske evidence kot osnove za obračun osebnih dohodkov pa je naš cilj zagotoviti s to evidenco možnost za boljše odločanje na področju kadrovske funkcije v celotnem podjetju. Takšno pa je lahko samo na osnovi čim večjega števila ustreznih podatkov, ki zagotavljajo primerno kvaliteto odločitev, blaži konfliktne situacije, predvsem pa zmanjšuje tveganja nepravilnih odločitev.

Cilj naše naloge je torej zagotoviti tudi solidno osnovo za odločanje v kadrovski funkciji. Ta osnova predstavlja zbir podatkov v posameznih kadrovskih podfunkcijah, ki jih je treba za odločanje še posebej obdelati. Tako obdelani podatki (lahko bi jim rekli podatki za odločanje), ki izvirajo iz zbranih osnovnih podatkov, pomenijo neposredni vir, na osnovi katerega lahko bolje odločamo na področju kadrovske funkcije, saj nam avtomatska obdelava kadrovskih podatkov omogoča čim boljše ovrednotenje vseh teh podatkov, kar je do sedaj predstavljalo na področju kadrovskih odločitev, posebej pa pri uporabi sodobnih metod (psihologije, sociologije) še dodatne težave. T. Perovnik

Naši ljudje

»Dobro jutro! Toneta želite. Na dopustu je in v postelji je še. Sestra končuje obisk, je iz Avstralije, pa smo sinoči dolgo kramljali,« mi je dejala žena kurjača Antona PETRIČA iz Tovarne pohištva Cerknica.

Tudi Tone se je hitel opravičevati, ko sem ga vrgel iz postelje. Nisva se mogla takoj zediniti, saj nikakor ni bil za to, da bi bil predstavljen v rubriki Naši ljudje.

Po daljšem prigovarjanju pa je le pristal in tako sva začela razgovor.

V pogovoru je zelo prijeten; vse pove naravnost, iskreno. Od časa do časa pa, če v kaj ni gotov, naprosi ženo, da mu pomaga pri pripovedovanju.

Družina, v kateri se je Tone rodil, je stanovala na žagi pod vasjo Topol. Oče je bil žagar in je žagal les za kmete iz Topola, Selška in Begunj. Žaga je bila last teh kmetov. Med vojno so pri njih pogosto dobili zatočišče partizani, saj je bila žaga odmaknjena in kot nalašč za zaščito partizanov.

V družini so bili štirje otroci. Dve hčeri in dva sinova. Tone je bil najmlajši. Še šolo obvezni otrok je šel za pastirja v Begunje premožnejšemu kmetu. Ta leta otroštva so bila zanj najtežja. Najlepše spomine na otroštvo pa ima Tone, ko je iz potočka, ki je žuborel pod žago, lovil postrvi in se z bratom podil po snegu.

Po osnovni šoli leta 1948 se je zaposlil na Krajčevi žagi. Vsak dan je iz Topola pešačil na delo, pa tudi enkrat samkrat ni zamudil. Iz Krajčeve žage je bil premeščen na begunjsko žago, ki je bila tudi last LIP Cerknica, kakor se je takrat imenovalo naše podjetje.

Leta 1952 je šel na odsluženje vojaškega roka. Po vojaščini se je spet zaposlil na Krajčevi žagi in je bil že po enem letu premeščen v kotlovnico za kurjača. Od takrat dalje dela na tem delovnem mestu. Devetnajst let že kuri v kotlovnici. Med tem časom se je izmenjalo veliko kurjačev, nekateri izmed njih zato, ker niso vzdržali zaradi težkih pogojev, saj je včasih vročina neznosna, pa tudi izmensko delo je naporno, saj je potrebno kuriti noč in dan. Tone pa je vzdržal, navadil se je na to delo in ga opravlja s posebno ljubeznijo in veseljem.

Leta 1956 je opravil strokovni izpit za kurjača.

S sodelavci se lepo razume, tako da je z medsebojnimi odnosi povsem zadovoljen. Vedno in ob vsakem času je pripravljen priskočiti na pomoč sodelavcem, poprijeti za delo. Z leti si je pridobil toliko delovnih izkušenj, da je pri svojem delu popolnoma samostojen. Te izkušnje pa nesebično prenaša tudi na nove delavce.

»Prav zdaj rabimo v kotlovnici še enega kurjača, pa se na objavo o prostem delovnem mestu ni nihče prijavil,« mi je potožil Tone.

Sodelavcem je vedno za vzgled zaradi rednega prihajanja na delo. Še nikoli ni izostal. Dosledno se ravna po tovarniškem redu, tako da bi ga marsikdo lahko posnemal.

Leta 1955 se je poročil; skromno stanovanje je dobil v Cerknici. Leta 1960 pa je s prihranki in s skromnim kreditom, ki ga je najel pri podjetju, zgradil stanovanjsko hišo. Pri gradnji hiše mu je šlo podjetje povsem na roko. Ima tri otroke, hčerko Tatjano, ki je stara devetnajst let in

obiskuje trgovsko šolo, sina Toneta, ki mu je sedemnajst let in bo postal radio mehanik, hčerka Anica pa je stara štiri leta.

Veliko fotografij ima iz preteklih let, skoraj za vsak pomemben dogodek, ki se je zgodil v zvezi s kotlovnico. Veliko fotografij je sam posnel, saj mu je to konjiček. Ena izmed najbolj zanimivih fotografij, ki jo je sam posnel, je podiranje tovarniškega dimnika, ki ga je dolgo opazoval in čakal na trenutek, ko se bo nagnil in prav to mu je uspelo.

Naj Tonetu Petriču zaželimo še veliko zdravja in zadovoljstva ter novih delovnih uspehov na delovnem mestu. J. Klančar

Vse manj nezgod pri delu

NEZGODE PRI DELU V LETOŠNJEM PRVEM POLLETJU

V prvim šestih mesecih letos smo zabeležili nekaj manj nezgod kot v istem obdobju lani. Padec števila nezgod je občuten v vseh TOZD, razen v TLI Stari trg, kjer je število nezgod naraslo za 50 %. Povečanju števila nezgod v TOZD TLI Stari trg je najbrž botroval nov asortiment izdelkov in pa vzdrževalna dela na skladiščih žaganega lesa in hlodovine.

V celoti je število nezgod manjše za 18 oziroma 23 odstotkov, kar je skoraj za četrtino. Po temeljnih organizacijah pa je primerjava z letom 1973 naslednja:

TOZD	1974	1973	Indeks
TP CERKNICA	25	41	61
TP MARTINJAK	10	14	73
TLI STARI TRG	15	10	150
TIP CERKNICA	4	6	66
TP STARI TRG	2	3	66
SD CERKNICA	4	4	100
BREST	60	78	77

Zaradi nezgod je bilo v podjetju izgubljenih v celoti 621 delovnih dni oziroma 28 odstotkov manj kot lani. V spodnji razpredelnici so izgubljeni dnevi prikazani po TOZD:

TOZD	1973	1974	Indeks
TP CERKNICA	468	215	46
TP MARTINJAK	126	61	48
TLI STARI TRG	133	73	55
TIP CERKNICA	36	52	144
TP STARI TRG	37	90	242
SD CERKNICA	31	130	213
BREST	861	621	72

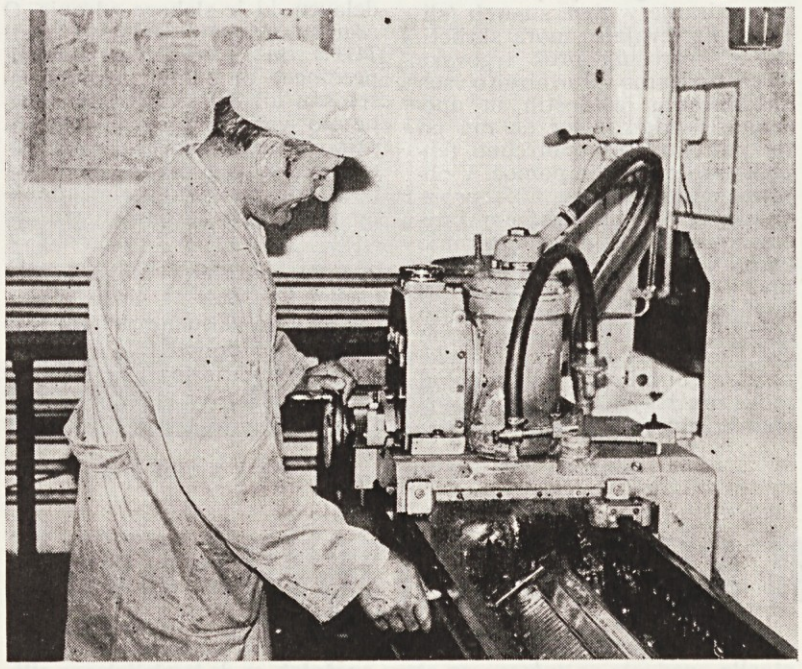

Iz brusilnice v TP Cerknica

Da delovni pogoji vplivajo na gibanje nezgod pri delu, nam zgovorno priča TP Cerknica, kjer so bile lani opravljene meritve delovnih pogojev, na podlagi dobljenih rezultatov pa posredovani predlogi za odpravo pomanjkljivosti. Do konca leta so bile pomanjkljivosti tudi odstranjene.

Letos opazimo v tej temeljni organizaciji zmanjšanje nezgod za 39 % in izgubljenih dni za 54 odstotkov. Prav gotovo je bilo izboljšanje delovnih pogojev eden izmed glavnih dejavnikov, ki so na tak padec vplivali. Umestno bi bilo, da se za izboljševanje pogojev dela odločijo tudi druge temeljne organizacije.

V Tovarni pohištva Martinjak se število nezgod že nekaj let počasi zmanjšuje, čeprav je delo v tej TOZD morda še najbolj nevarno (izdelava masivnega pohištva). Pri tem delu veliko bolj kot drugje pridejo do izraza najnevarnejši lesno obdelovalni stroji, kot so krožne in tračne žage, vse vrste rezkalnih strojev, stružnice in vrtalni stroji. Poleg tega pa je treba veliko operacij opraviti ročno s šablonami, kar pogosto privede do zelo nevarnih situacij.

V TLI Stari trg je število nezgod letos spet naraslo. Glavni vzroki za to stanje so predvsem:

— slabi delovni pogoji,
— veliko ročnega dela,
— rekonstrukcija na skladišču.

Delovni pogoji so v prostorih TLI Stari trg dokaj slabi, vendar bi težko trdili, da so kaj bistveno slabši kot v drugih temeljnih organizacijah. Vendar pa se mi vseeno zdi, da je na tem področju najmanj storjenega prav v TLI Stari trg.

Proizvodnja je precej podobna proizvodnji v TP Martinjak, le da je pri njih v manjšem obsegu. Vendar pa je tu stisnjeno vse skupaj v en oddelek oziroma prostor. Tako je na okrog 2000 kvadratnih metrih, raje manj, postavljeno celotno postrojenje stolarne od sušilnic pa do skladišča gotovih izdelkov. Taka utesnjenost je zelo neugodna za zdravo in varno delo, ker delavcem pretijo nevarnosti praktično od vsepovsod (odletavanje odpadkov z drugih delovnih mest, ropot, prah). Najslabši pogoji so v lakirnici, ki je za tak obseg proizvodnje odločno premajhna. Tu so delavke izpostavljene hlapom organskih topil, pa tudi drobnim kapljicam poliuretanskih lakov, ki vsebujejo še prosti izocianat. V najkrajšem času bo potrebno omenjeno lakirnico preurediti oziroma izdelati načrte za novo.

Vse naštete pomanjkljivosti utrujajo delavce in tako vplivajo na njihovo koncentriranost pri delu, s tem pa posredno tudi na število poškodb.

Število nezgod v TIP Cerknica je sicer upadlo za 30 %, povečalo pa se je število izgubljenih delovnih dni. Ta dva podatka nakazujeta, da so bile poškodbe resnejše. Lani je v tej temeljni organizaciji odpadlo na eno nezgodo šest izgubljenih delovnih dni, letos pa kar 13 oziroma dvakrat več. Tudi v tej temeljni organizaciji so delovni pogoji izredno slabi, lahko rečem, da so kar najslabši v vsem podjetju. Temu botruje predvsem oglušujoč hrup strojev za drobljenje lesa, vročina od sušilnikov in stiskalnic in kot glavni, hlapi formaldehida, ki se sproščajo iz vročih plošč. Poleg naštetih pa so kljub dobri ventilaciji prisotne še velike količine prahu. Prah in formaldehid se razširjata po vsem prostoru in napadata dihalne organe delavcev. Formaldehid je izredno agresiven in že v manjših količinah povzroča solzenje, v večjih pa močno draži sluznico in povzroča bolečine v prsnem košu.

TP Stari trg je prenovljena, tako da so tu delovni pogoji dokaj zadovoljivi. Urediti bi bilo potrebno le še lakirnico, ker sedaj dejansko nima odsesovalnih naprav. Število nezgod je upadlo za 33 %, število izgubljenih delovnih dni pa je naraslo za indeks 242. To pomeni, da odpade na vsako nezgodo več kot mesec dni oziroma natančneje 45 delovnih dni. Število izgubljenih delovnih dni v tej TOZD pa je močno dvignila težja prometna nezgoda enega izmed delavcev, ki pa se je zgodila že lani. F. Mele

Nezgode na 1000 zaposlenih

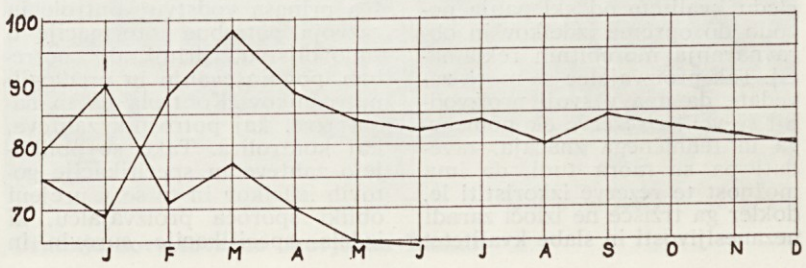

Solidarnostni sklad zaživel

KAKO SO RAZDELJENA SREDSTVA SOLIDARNOSTNEGA STANOVANJSKEGA SKLADA V OBČINI

Temeljna načela o oblikovanju samoupravnih stanovanjskih skupnosti in o prihodnjem razvoju samouprave na področju stanovanjske dejavnosti določa 33. ustavno dopolnilo k republiški ustavi iz leta 1971 ter podrobneje opredeljuje resolucija o prihodnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva iz leta 1972.

V skladu s temi določili je bila ustanovljena samoupravna stanovanjska skupnost občine Cerknica, da bi zagotovili zavestno in družbeno usmerjanje stanovanjskega gospodarstva po načelih vzajemnosti in solidarnosti in da bi delovni ljudje v združenem delu ter občani v krajevni skupnosti organizirano uresničevali svoje osebne in skupne potrebe in interese pri graditvi, uporabi in gospodarjenju s stanovanji.

V samoupravni stanovanjski skupnosti so organizirane tri posebne samoupravne enote:

— graditev stanovanj,

— družbena pomoč v stanovanjskem gospodarstvu,

— upravljanje in gospodarjenje s skladom stanovanjskih hiš.

Med naloge druge samoupravne enote (družbena pomoč v stanovanjskem gospodarstvu) sodi tudi upravljanje solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Cerknica.

Solidarnostni stanovanjski sklad občine Cerknica je ustanovila skupščina občine 29. decembra 1972.

Namen sklada je zagotoviti naslednja sredstva:

a) za gradnjo najemnih stanovanj v družbeni lastnini za določene občane,

b) za delno nadomestitev stanarin nosilcem stanovanjske pravice,

c) za premiranje namenskega varčevanja za stanovanja,

č) za raziskovalno delo v komunalnem in stanovanjskem gospodarstvu,

d) za kritje poslovnih stroškov sklada.

Letos bo zgrajenih iz sredstev solidarnostnega stanovanjskega sklada 21 stanovanj, od tega:

6 enosobnih
6 enoinpolsobnih,
6 dvosobnih in
3 trosobna stanovanja.

Vsa stanovanja, zgrajena letos, so v Cerknici, in sicer v bloku na Notranjski cesti 18 stanovanj in 3 stanovanja v bloku na Peščenku. Stanovanja bodo predvidoma vseljiva do konca avgusta letos.

Na natečaj za dodelitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada, se je prijavilo 46 prosilcev, od tega 15 iz BRESTA.

O dodeljevanju stanovanj sta razpravljala komisija za dodeljevanje stanovanj solidarnostnega stanovanjskega sklada na svoji seji 12. julija letos in izvršilni odbor upravnega odbora sklada na svoji seji 18. julija, končno odločitev pa bo dal upravni odbor sklada, ki potrdi predlog izvršilnega odbora in bo imel sejo 29. julija letos.

Kako bodo letos razdeljena stanovanja, zgrajena s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada, v tem trenutku še ni znano in bomo o tem poročali kdaj drugič. M. Turk-Škraba

Srečanje Brestovih borcev

Devetnajstega julija je bilo na Brestu tradicionalno srečanje borcev, ki so obenem še dolgoletni člani Brestove delovne skupnosti.

Na sprejemu so bili tudi glavni direktor Bresta inž. Jože Strle, predsednik skupnega delavskega sveta Janez Voljč in predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

V uvodni besedi je povabljence v imenu Brestovih samoupravnih organov pozdravil predsednik skupnega delavskega sveta. Za tem je glavni direktor tovariš Strle prisotne seznanil z dosedanjim in prihodnjim gospodarjenjem delovnega kolektiva. Vsem se je zahvalil za vložene napore, ki so jih prispevali za napredek podjetja in jim zaželel, da bi bili še dolgo med nami in s skupnimi močmi pripomogli k razvoju podjetja in utrjevanju samoupravnih in delovnih odnosov v delovni skupnosti.

Po končanem nagovoru so dobili borci skromna knjižna darila kot spomin na kolektiv, v katerem ustvarjajo, in na našo revolucionarno preteklost.

Zatem je bila skromna kulturna prireditev, ki so jo izvedli člani pevskega zbora Tabor iz Cerknice.

Ob zakuski so stari bojni tovariši in tovarišice v sproščenem razgovoru obujali spomine na prehojeno pot v boju za današnjo socialistično samoupravno in družbeno ureditev. Š. Bogovčič

Kontrola kvalitete

SISTEM KONTROLE IN METODIKA REŠEVANJA TEHNOLOŠKIH PROBLEMOV

Za izbiro učinkovitega sistema kontrole s pravilnimi kriteriji kvalitete je nujno potrebna organizarana povezava med proizvajalcem in potrošnikom. Kontrolo kvalitete je treba prilagoditi zahtevam kupca, razvoj pa usmerjati po njegovih potrebah.

Proizvajalec mora kupcu zagotoviti **pravo kvaliteto** izdelkov, ki zadovoljuje njegove zahteve in mu ne nudi več, kakor potrebuje. To pomeni, da mora proizvajalec z ustreznimi ukrepi preprečiti slabo kvaliteto, če pa hoče, da bo kvaliteta ekonomska, ne sme biti boljša oziroma dražja, kakor je nujno potrebno.

Usklajevanje kvalitete z zahtevami, zagotovitev kvalitetne ravni in izboljševanje enakomernosti je vedno v zvezi z reševanjem tehnoloških vprašanj. Za uspešno opravljanje teh nalog je potreben sistem in taka metodika raziskovalno-razvojnega dela, da je pot k rešitvi čim krajša in stroški čim manjši. Nujno potrebno pomoč pri takem delu nudijo moderne metode matematične statistike, planirane raziskave in uporaba elektronskih računalnikov. Predpogoj za izkoriščanje te pomoči pa je urejena dokumentacija in ustaljena tehnologija.

Kontrola današnje proizvodnje je sestavni del v projektu tehnološkega postopka in postaja aktivna tehnološka faza, ki ureja proizvodnjo.

Tako kot so povratne informacije, **ki jih preskrbi raziskava in analiza tržišča** osnova za urejanje kontrole kvalitete, tako aktivna kontrola s svojimi povratnimi informacijami ureja posamezne faze tehnološkega postopka in s primerno obdelavo podatkov omogoča izboljšave v celotnem projektu proizvodnje. To so načela v uvajanju **integralne kontrole kvalitete,** ki tudi ureja in ne samo nadzoruje proizvodnjo.

Uvedba integralne kontrole kvalitete in učinkovito izkoriščanje povratnih informacij s povezavo proizvajalca in kupca prek dobre prodajne organizacije in analize tržišča zahteva predvsem funkcionalno in brezhibno organizacijo.

V današnjem modernem podjetju ni pretirana trditev, da je kvaliteta izdelkov bolj slika organizacije, kakor tehničnih sposobnosti podjetja.

Za uspeh v konkurenčnem boju je za vsako proizvodnjo odločilnega pomena enakomerna in dobra kvaliteta izdelkov. Pred začetkom proizvodnje je potrebna sistematična raziskava tržišča, katere rezultati odločajo o obsegu in načinu proizvodnje ter postavljajo osnovne zahteve raziskovalnemu delu pri uvajanju tehnološkega postopka. V našem sistemu proizvodnje je tudi kontrola kvalitete sestavni del tehnološkega postopka s svojo aktivno vlogo pri doseganju in zagotavljanju kvalitete izdelkov. Nujno potrebno je dobro organizirana povezava med proizvajalcem, potrošnikom, raziskovalcem tržišča, tehnologije in lastnosti izdelkov, kontrolorjem in trgovcem, ki vsi skupaj sestavljajo zaokroženo celoto.

Zadovoljevanje potreb tržišča postaja vedno bolj vprašanje organizacije v večji meri, kakor vprašanje čiste tehnike proizvodnje. Vsak proizvajalec, ki ni sposoben rešiti teh organizacijskih zadev, ni pripravljen za učinkovito poseganje na mednarodno tržišče zaradi negotovosti v pogledu kvalitete od sklepanja pogodb do opreme izdelkov in obravnavanja morebitnih reklamacij. Tak proizvajalec se mora zavedati, da ima v svoji proizvodnji še velike rezerve ekonomskega in tehničnega značaja, zavedati pa se mora tudi, da ima možnost te rezerve izkoristiti le, dokler ga tržišče ne izloči zaradi nezanesljivosti in slabe kvalitete.

PROIZVAJALEC — POTROŠNIK — KVALITETA

Osnovni cilj vsake proizvodnje je doseganje ekonomske kvalitete. To pomeni doseganje take stopnje kvalitete, ki v polni meri zadošča zahtevam in željam kupca, mu ne nudi več, kakor je potrebno in s tem omogoča proizvajalcu maksimalno ekonomiko proizvodnje in možnost za oblikovanje nizkih konkurenčnih cen.

S pomočjo dobro organizirane raziskave in analize tržišča se mora z zadovoljivo gotovostjo ugotavljati obseg potencialnega tržišča. Z največjo resnostjo in le na osnovi takih analiz bi smeli odločati o investicijah v naprave in tehnologijo.

Dobra in stalna naročila, ki omogočajo proizvajalcu organiziranje ekonomske proizvodnje, so odvisna od splošnega zadovoljstva kupca. To zadovoljstvo kupca in navezanost na določenega proizvajalca pa ni vedno odvisno le od konkurenčne cene, ampak vedno bolj od zanesljivosti kvalitetne ravni in enakomernosti kvalitete izdelkov.

To dejstvo zahteva čim tesnejšo povezavo med proizvajalcem in potrošnikom z organizacijsko obliko, ki zagotavlja pravočasno informiranje v obeh smereh (slika 1). Proizvajalec mora skrbeti, da je potrošnik prek trgovske mreže zadostno informiran o vseh značilnostih, lastnostih in uporabnosti izdelkov ter da mu po tej poti nudi vso potrebno tehnično svetovanje in pomoč. V obratni smeri je prav tako proizvajalec v svojem lastnem interesu dolžan organizirati zbiranje tako imenovanih povratnih informacij s pomočjo raziskave in analize tržišča, ki jo organizira sam ali pa jo zahteva od svojih grosistov prek njihove trgovske mreže. **Po tej poti ali podobni mora proizvajalec zbirati vse potrebne informacije s tržišča.**

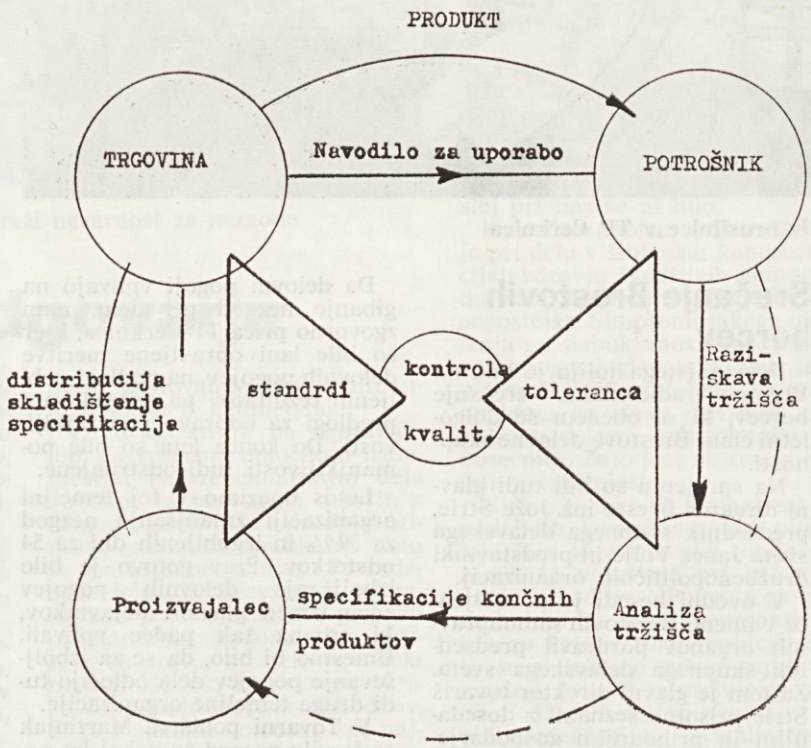

V boju za izdrževanje konkurenčnosti za stalna naročila in za razširitev tržišča poizkuša proizvajalec z vso pozornostjo preverjati in čimbolj zmanjševati pritožbe svojih potrošnikov. Vse upravičene pritožbe mora upoštevati kot dobrodošle informacije, ki usmerjajo razvojno delo pri izboljševanju kvalitete.

Urejena in funkcionalna organizacija prodaje z analizo tržišča prinaša vodstvu kontrole in razvoja potrebne informacije o zadovoljstvu, pritožbah, potrebah, povpraševanju in predlogih potrošnikov. Kontrola na ta način izve, kaj potrošnik zahteva, kaj kontrolira. Tako se oblikujejo zahteve in specifikacije gotovih izdelkov in te se v urejeni obliki sporoča proizvajalcu, ki izdela specifikacije surovin in tehnološkega postopa ter objektivno primerja svoje možnosti z zahtevami oziroma željami. Nato preide objektivno usklajevanje in izdelava proizvodnih standardov — tehnoloških in kontrolnih predpisov v okviru celotnega projekta proizvodnje in kontrole.

Kontrola kvalitete mora upoštevati z vso restnostjo definicijo kvalitete kot »stopnjo, do katere je določen izdelek prilagojen povpraševanju in zadovoljevanju potrošnika«. Kontrola kvalitete pa je v dobro organiziranem podjetju sredstvo, s katerim se kvaliteta izdelka vzdržuje na minimalnih stroških. F. Hrastnik

(Nadaljevanje prihodnjič)

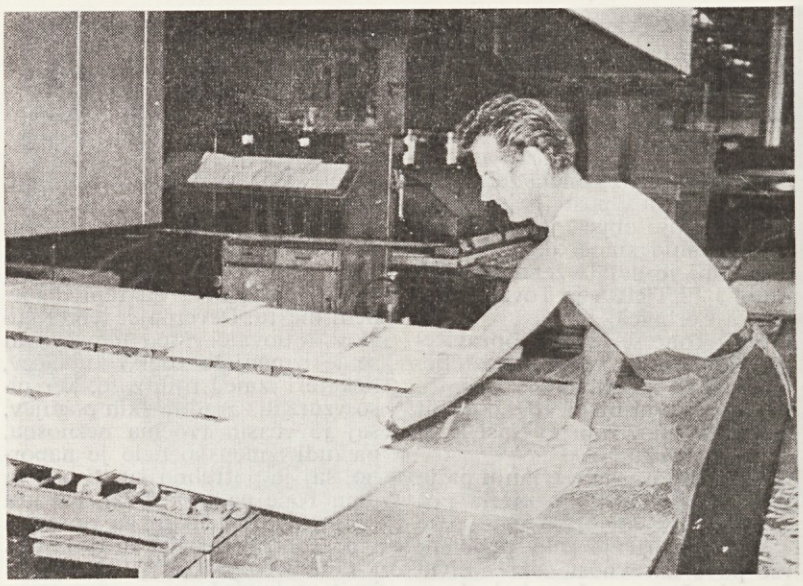

Na vsakem delovnem mestu — skrb za kvaliteto

Skrb za zdravstveno prizadete

KAKO JE BILO LETOS Z REGRESIRANJEM ZDRAVSTVENO PRIZADETIH DELAVCEV

Sporazum o oblikovanju dohodka ter o delitvi dohodka in osebnih dohodkov določa tudi regres za kritje stroškov letovanja delavcu, ki je slabega zdravja. O regresu sklepajo delavski sveti TOZD in skupnih dejavnosti, predloge pa jim posredujejo splošne ali druge ustrezne službe po vnaprejšnjem pismenem priporočilu zdravnika. Stroški letovanja se regresirajo glede na poprečni mesečni osebni dohodek na člana gospodinjstva, in sicer:

— če znaša poprečni mesečni osebni dohodek na člana gospodinjstva do vključno 50 % mesečnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih v podjetju, izplačanih v preteklem letu — regresira podjetje letovanje v celoti,

— če znaša dohodek na člana gospodinjstva od 50 do 75 % poprečnih mesečnih dohodkov vseh zaposlenih — regresira podjetje letovanje 75 % in

— če znaša dohodek na člana gospodinjstva nad 75 do vključno 100 % — regresira podjetje letovanje v višini 50 % stroškov letovanja.

Kako je bilo letos z regresiranimi letovanji naših delavcev, nam deloma kaže spodnja tabela:

Odstotek regresa	TPC	TPM	TPS	TLI	TIP	SD	Skupaj
100 %	13	2	0	4	1	0	20
75 %	15	1	0	1	0	6	23
50 %	7	4	1	2	2	5	21
Skupaj	35	7	1	7	3	11	64

Letos ima torej odobren regres za letovanje 64 delavcev, od tega v TP Cerknica 35, v TP Martinjak 7, v TP Stari trg 1, v TLI Stari trg 7, v Tovarni ivernih plošč Cerknica 3 in na skupnih dejavnostih 11 delavcev.

20 delavcev ima odobrenih 100 odstotkov regresa, 23 delavcev 75 % in 21 delavcev 50 % regresa za kritje stroškov letovanja.

Delavci so oziroma še bodo letovali predvsem v toplicah (Čateške, Dolenjske, Dobrna, Rogaška Slatina), na morju (Fažana), nekateri pa tudi v gorah (Kranjska gora).

Poprečno trajanje letovanja je 10 dni.

Delavci, ki jim je letos odobren regres za letovanje, so v glavnem zadovoljni. Tisti, ki so že letovali, pravijo, da jim je bilo na letovanju všeč, da so si pridobili novih moči za delo, se odpočili in se zdaj počutijo mnogo bolje.

Večjih težav pri organiziranju letovanj letos ni bilo, razen morda nekoliko prepozen start, saj je težko urediti rezervacije v zdraviliščih za tiste delavce, ki so letovali med kolektivnim dopustom. V nekaterih TOZD menijo, naj bi se letovanja urejala in organizirala enotno, na enem mestu, drugje pa spet pravijo, da to ni potrebno, saj imajo s temi letovanji že precej izkušenj in jim gre delo dobro od rok.

Vsekakor bo potrebno sporazum o oblikovanju dohodka ter o delitvi dohodka in osebnih dohodkov nekoliko dopolniti v tem smislu, da bodo naloge organizatorjev regresiranega zdravstvenega letovanja konkretneje opisane in opredeljene.

M. Turk-Škraba

KONCERTI V ZELŠAH LETOS ŽE DRUGO SEZONO

12. julija so se spet odprla vrata zelške cerkve kulture lačnemu občinstvu. Na vabilih je pisalo, da bo to večer skladb Modesta Musorgskega, nastopili pa bodo basist Miroslav Čangalović, sopranistka Ileana Bratuž-Kacjanova, spremljal pa ju bo pianist Andrej Jarc. Prvi večer je lepo uspel; obisk je bil zadovoljiv, o umetniški vrednosti nastopajočih pa je škoda izgubljati besede, saj gre za tri najširšim slojem znane umetnike.

Naslednja dva koncerta — gostovanje Komorne scene z opero Pergolesija Služkinja — Gospodarica, ljubljanskega pihalnega kvinteta s tenoristom M. Gregoračem sta bila precej klavrna. Pa ne zaradi nastopajočih! Odpovedalo je občinstvo, saj je bilo izvajalcev na odru skoraj več kot poslušalcev v avditoriju...

Pred nami sta še dva koncerta: 26. julija bo nastopil godalni kvartet DA CAMERA s sopranistko Vero Lacićevo, v petek 2. avgusta pa vokalni oktet Galus.

Ko bosta mimo tudi ta dva koncerta, bomo lahko o koncertih napisali dokončno sodbo.

B. Lavrič

RAZSTAVA OTROŠKIH EKSLIBRISOV POTUJE PO SLOVENIJI

Brestov obzornik je obširno poročal o prvi razstavi otroških ekslibrisov, ki je bila marca v Brestovem Salonu pohištva v Cerknici. Pokrovitelj te izredno uspele akcije je bil BREST. Strokovno pa sta jo pripravila revija Pionir in društvo Exlibris Slovenije.

Iz Cerknice se je razstava otroških ekslibrisov preselila v Radlje ob Dravi. Zanimanje zanjo je bilo zelo veliko, saj so si otroci začeli delati svoje ekslibrise in jih lepili celo v šolske knjige.

Junija so odprli razstavo v novi šoli na Grmu v Novem mestu, nato pa še v pionirskem domu v Celju. Septembra bo ta razstava odprta v ljubljanski Narodni in univerzitetni knjižnici, obiskali pa jo bodo vsi udeleženci 15. mednarodnega ekslibris kongresa, ki bo imel svoj sedež na Bledu.

Otroški ekslibrisi so torej izredno uspeli. Prav zanimivo je tudi videti knjigo vtisov, v katero pišejo otroci in odrasli svoje pripombe in izražajo svoje navdušenje.

R. Pavlovec

Kljub deževnemu poletju je le bilo nekaj »pasjih dni«. Ob polnem jezeru je bilo vsak dan obilo motoriziranih in drugih obiskovalcev (kopalcev). Toda, kaj vse to pomaga, ko pa je vsak šel lačen in žejen domov in še nejevoljen povrhu. Našemu gostinstvu, tako kot dobro gospodarsko stoji, se ne zdi potrebno prodajati niti naše notranjske vode. Kljub številnim hribolazcem tudi na Slivnici nič novega.

Po udeležbi sodeč na zadnjem zboru občanov našega malega mesta skorajda ni problemov. Udeležba je bila taka, da predsedujoči res ni imel veliko težav, komu dati besedo v razpravi.

—

Za zaključek še to! Kot kažejo razgovori, bo dobilo naše malo mesto v bližnji prihodnosti sodoben kiosk, v katerem bodo tudi ob nedeljah in praznikih na voljo časopisi, menice, znamke in druge podobne zadeve.

ARHEOLOŠKA RAZISKOVANJA V CERKNICI

V juliju so bila med cerkniško cerkvijo in taborskim obzidjem arheološka izkopavanja, ki jih je financirala raziskovalna skupnost Slovenije, vodil pa Notranjski muzej.

Letošnje raziskave so bile opravljene na podlagi lanskih sondažnih izkopov, ki so pokazali, da je mogoče na tem mestu pričakovati ostaline, ki so starejšega izvora od današnje cerkve. Deloma pa nas na to navajajo tudi zgodovinski viri, ki omenjajo cerkveni objekt že v 12. stoletju.

Rezultati raziskovanj so potrdili domneve arheologov in zgodovinarjev in v celoti opravičil napore, ki so bili vloženi v delo. Odkritih je bilo več ostankov zidov, ki so bili še pred današnjo cerkvijo, torej stavb, o katerih doslej sploh nismo vedeli, da so bile tukaj v obdobju, ki je v Cerknici in na Notranjskem zelo malo ali pa sploh neznan. Poleg zidov pa je bilo odkritih več človeških okostij (nad 150), od katerih so imela nekatera tudi prstane, pasne spone, kresilnike, žeblje in podobno, ki jasno kažejo na starejše obdobje od sedanje cerkve, vsekakor še predromansko obdobje.

Vse te najdbe kažejo na povsem nove sledi v zgodovinskem razvoju Cerknice, obenem pa odkrivajo novosti o poselitvi naših pradedov na tem področju. V prihodnjih letih bo tudi potrebno nadaljevati z raziskovanji in tako poskusiti doseči čim jasnejšo podobo tega temačnega obdobja o človekovi prisotnosti na Notranjskem. Istočasno pa je treba poudariti, da bodo ta raziskovanja lahko temelj za morebitno prihodnjo ureditev tabora, ki bi se vključeval v širši kulturni in turistični krog teh krajev.

Potrebno bo, da se odprta in nezavarovana mesta primerno zavarujejo proti vsem nezgodam. Turistično društvo Cerknica

PRAZNOVANJE DNEVA BORCA V ŽEROVNICI

Osrednja proslava Dneva borca, ki jo je organiziral občinski odbor ZZB NOV Cerknica z našimi družbeno političnimi organizacijami, je bila letos v Žerovnici, posvečena pa je bila trideseti obletnici ustanovitve 4. bataljona VDV brigade.

Vaščani Žerovnice so si na čelu s predsednikom pripravljalnega odbora tovarišem Slavkom Kranjcem nadvse prizadevali, da bi čimbolj prisrčno sprejeli nekdanje borce in ostale goste.

Obnovljeni gasilski dom, slavoloki in številne zastave, ki so plapolale s sleherne hiše, so dajali videz hvaležnosti borcem in aktivistom, ki so dali od sebe vse za to, kar danes imamo.

Ob 9. uri se je začel program z odkritjem spominske plošče, vklesane na gasilskem domu, posvečene ustanovitvi 4. bataljona VDV, takoj za tem pa je bila otvoritev razstave fotografij in dokumentov iz NOB, ki so lepo ponazarjale boj naše Notranjske.

Ob 10. uri je predsednik krajevne organizacije ZB Grahovo tov. Stane Šega pozdravil prvoborce in vse prisotne in predal besedo članici predsedstva republiškega izvršnega sveta tov. Anči Kuharjevi, ki je v svojem jedrnatem govoru orisala slavno pot naše revolucije in nakazala tudi smernice za našo prihodnost, povzeto iz sklepov 10. kongresa ZK Jugoslavije.

Po govoru je sledil kulturni program, ki so ga pripravili godba na pihala iz Cerknice, moško pevsko društvo iz Cerknice in z Rakeka skupaj z glasbeno šolo Rakek in osnovno šolo Grahovo. Posebno pa so navdušile občinstvo recitacije nekdanjega sekretarja SKOJ VDV bataljona tov. Staneta Kotnika.

Na koncu je predsednik občinske skupščine tovariš Slavko Tornič predal bojno zastavo 4. bataljona VDV nekdanjemu komandantu tega bataljona tov. Jožetu Simčiču-Jelenu, ki se je zahvalil v imenu živečih borcev tega bataljona.

Po slavnostnem delu je sledilo na hribčku tovariško srečanje, ki ga je pripravila mladina vasi Žerovnica in poskrbela, da je bilo vzdušje med nekdanjimi borci in ostalimi gosti nadvse prijetno.

I. Škrabec

Lepa proslava Dneva vstaje

Na Okroglici nad Cajnarji je bila 21. julija osrednja občinska proslava Dneva vstaje, ki so jo organizirale družbenopolitične organizacije krajevne skupnosti Cajnarje-Žilce, občinski odbor ZZB NOV Cerknica in LD Cajnarje.

Več kot tisoč borcev in aktivistov narodnoosvobodilnega boja, med njimi so bili tudi tovariš Janko RUDOLF, predsednik republiškega odbora ZZB NOV, narodni heroj Stane SEMIČ-Daki, najvidnejši predstavniki družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine Cerknica, delovnih organizacij, lovske zveze Slovenije in številni občani, se je zbralo na mestu, kjer se je že jeseni leta 1941 sestalo na poziv terenske organizacije Osvobodilne fronte kakih petdeset mož in fantov tedanjega rajona Cajnarje. Dogovorili so se za oborožen upor proti okupatorju.

Prisotne je pozdravil in govoril o pomenu praznovanja predsednik krajevne organizacije ZZB NOV Cajnarje-Žilce Franc PAVLIN. Po razvitju prapora krajevne organizacije ZZB NOV Cajnarje-žilce je spregovoril tov. Vladimir LOGAR, podpredsednik skupščine SR Slovenije.

Orisal je nastanek in razvoj narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije v teh krajih in poudaril nadpoprečen prispevek Notranjske, od koder se je plamen boja za svobodo razširil na Primorsko. Menil je, da bo vsak napadalec na našo državo občutil moč naše armade in uspešnega ljudskega odpora, saj so jugoslovanski narodi pripravljeni braniti vsak košček domovine, posebej pa še Primorsko in slovensko morje, za katera smo prelili našo najboljšo kri. Menil je, da smo pri graditvi naše socialistične samoupravne družbe dosegli izredne uspehe, vendar pa ostajajo nekatera vprašanja slej ko prej še naprej nerešena, ob tem se je dotaknil nekaterih slabše razvitih predelov Slovenije.

Gostje na osrednji proslavi Dneva vstaje na Okroglici

V lepem okolju je na primerno pripravljenem slavnostnem prostoru nato izzvenel kulturni program, v katerem so sodelovali godba na pihala Cerknica, moški pevski zbor Tabor Cerknica, glasbena šola Frana Gerbiča Rakek in skupina recitatorjev osnovne šole Cerknica in Begunje. V drugem delu slovesnosti so razvili prapor LD Cajnarje in izročili namenu nov lovski dom, ki so ga zgradili lovci s prostovoljnim delom, prispevki občanov in nekaterih delovnih organizacij. Dom je namenjen tudi dejavnosti družbenopolitičnih organizacij.

Sledilo je tovariško srečanje z obujanjem spominov, mlajši pa so zaplesali.

Praznovanje dneva vstaje v Cajnarjih je uspelo, mnogi so menili, da na tem koncu še ni bilo take manifestacije. F. Sterle

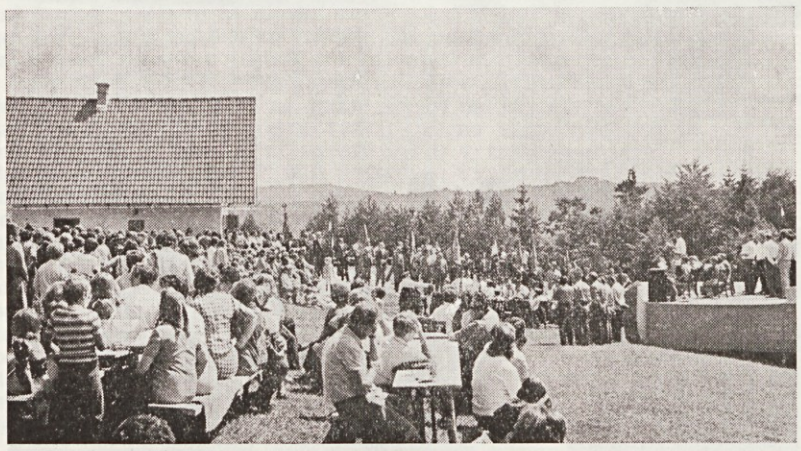

Na proslavi Dneva vstaje je bilo več kot 1000 občanov

Nova tovarna okovja na Blokah

Kovinoplastika se je s svojim srednjeročnim programom odločila specializirati se za določene vrste programov za stavbeno okovje, plastične izdelke in izdelke iz nerjaveče pločevine. V programu okovja, ta predstavljajo nad 40 odstotkov vse proizvodnje, se je Kovinoplastika odločila, da opusti proizvodnjo pohištvenega in se specializira za gradbeno okovje. Upoštevajoč stalno povečanje gradbene dejavnosti, predvsem stanovanjske in dejstvo, da gradbeništvo šele prehaja na industrijski način graditve, predvidevamo na osnovi gradbenih kazalcev, da bo potrošnja okovja nenehno naraščala. Resnično je, da bodo nekatere vrste okovja odmirale, nadomeščala pa jih bodo sodobna okovja.

Kovinoplastika je v Jugoslaviji največji proizvajalec gradbenega okovja — edina tovarna, ki nudi potrošniku sodobno in klasično okovje. Če hočemo zadovoljiti vse potrebe po klasičnem in sodobnem okovju, moramo povečati proizvodne kapacitete, racionirati proizvodnjo s sodobno tehnologijo in izboljšati kvaliteto izdelkov.

Pri načrtovanju rasti Kovinoplastike so se organi upravljanja odločili za izgradnjo novega industrijskega objekta na Bloški planoti.

To je manj razvito področje občine Cerknica, ki ima še veliko nezaposlenih ljudi in zdomcev. Preteklo leto pa so ti kraji dobili dobro povezavo s sodobno cesto, vodovodom in v kratkem bodo dobili novo električno omrežje.

Dosedanja gradnja poteka po predvidenem časovnem načrtu. Gantogrami terminskih planov za izdelavo objekta predvidevajo, da bi bila narejena vsa gradbena, obrtniška dela in instalacije do konca novembra, takrat naj bi bila nova hala predana svojemu namenu. V decembru naj bi montirali potrebne stroje in naprave za prvo fazo proizvodnje. Začetek obratovanja naj bi bil v januarju 1975. leta.

V prvi fazi naj bi bilo zaposlenih 60 do 70 delavcev. V naslednjih obdobjih pa naj bi število zaposlenih postopoma raslo do 130. Predlagan proizvodni program zahteva predvsem priučeno žensko delovno silo: kadrovska služba že sedaj sprejema delavce za potrebe TOZD Okovje s področja Bloške planote. Ti se že privajajo na ustreznih delovnih mestih, tako da bo začetek proizvodnje stekel brez večjih bolečin. Proizvodni program predstavlja okovje za okna in vrata.

Vsi izdelki so na tržišču že vpeljani in testiranje ni potrebno, saj je njihova kvaliteta potrjena z večletno prodajo. Znamka Lož, ki je vtisnjena na izdelku, pomeni poroštvo kvalitete.

Proizvodni obrat okovja v Novi vasi bo sestavni del TOZD Okovje Lož. V njem bodo zaposleni občani Bloške planote. Proizvodni proces bo organiziran in voden po tehnologiji in metodah organizacije dela, kar je že preizkušeno v proizvodnih enotah v Ložu. V. Cimprič

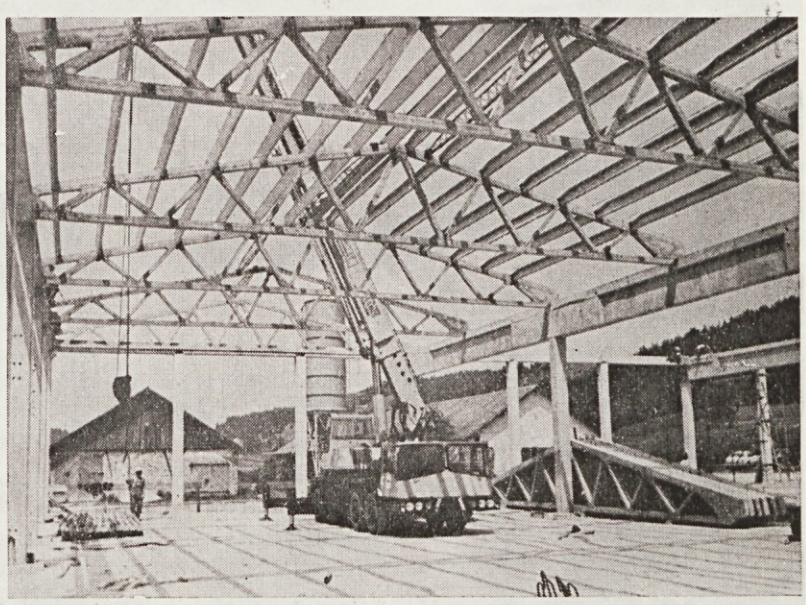

Gradnja nove tovarne okovja na Blokah

Cerkniška godba praznovala petdeseto obletnico

Zadnji teden letošnjega junija je bil posvečen slavju zlatega jubileja — petdesetletnice ustanovitve in neprekinjenega delovanja cerkniške godbe na pihala.

Nekaj dni pred slavjem je imela godba še zadnjo vajo pred slavnostnim nastopom. Na tej vaji smo se s kratkim govorom zahvalili in obenem čestitali starejšim članom godbenikom za njihovo nesebično delo. Ob tej priložnosti smo pet starejših članov, nekdanjega kapelnika Žana Drenika za njegove velike zasluge pri vodnju godbe od 1947. leta do 1960 in sedanjega kapelnika Ivana Lavriča, skromno nagradili.

Pravo slavje se je s tem šele začelo. Po vaji smo vzeli instrumente in šli na Peščenk, kjer sedaj živi edini član godbe, ki je pri cerkniški godbi aktivno igral že vseh petdeset let. Prepričan sem, da ste domačini že uganili, da je ta človek naš Franc Mele, po domače Primžar.

Pozno popoldne v soboto se je na naglico sestal pripravljalni odbor in odločil. Slavnostni koncert bo zaradi dežja v kino dvorani.

Po tej kratki seji se je hitro bližal začetek našega jubilejnega koncerta. Koncert se je začel s polurno zamudo, kar je razumljivo, saj smo morali dvorano zaradi dežja na hitro pripraviti. Končno je po uvodnih besedah tovariša Ivana Urbasa koncert normalno potekal. Za otvoritev je kot pokrovitelj naše proslave spregovoril predsednik občinske ZKPO tovariš Rado Hlebec. Nato je sledilo podeljevanje priznanj, značk in diplom. Podeljene so bile prvič jubilejne značke godbe na pihala Cerknica in Gallusove značke. Podelila sta jih predstavnik ZKPO Slovenije Marij Kogoj in tov. Hlebec. Podeljene so bile bronaste, srebrne in zlate značke.

Pri tem podeljevanju je dobilo 14 godbenikov najvišja zlata odlikovanja, 16 godbenikov srebrna, 12 godbenikov pa bronasta odlikovanja. Poleg teh odlikovanj je bila odlikovana cerkniška godba za svoje petdesetletno delovanje z zlatim Gallusovim vencem. Po tej svečani podelitvi priznanj je godba priredila koncert.

Nedeljsko zgodnje jutro so se začele zbirati gostujoče godbe iz Idrije, Vrhnike in Dolnjega Logatca. Ob 9. uri so se vse godbe zbrale pred Brestom, od koder se je začel skupni sprevod vseh godb skozi Cerknico na prireditveni prostor pred šolo. V tem skupnem sprevodu so nastopile vse štiri godbe — skupaj je igralo koračnico 136 godbenikov; to je bilo enkratno, česar Cerknica še ni doživela.

Na prireditvenem prostoru pred šolo je imela vsaka godba svoj koncert. Zadnja je nastopila domača godba. Med tem nastopom so predstavniki gostujočih godb izročili cerkniški godbi spominska darila. Za tem so zopet vse godbe skupaj zaigrale dve koračnici. Tudi koncerti posameznih godb so navdušili cerkniško občinstvo. Kako tudi ne bi, saj so gostje izvedli raznovrstni izbor. Splošna ugotovitev je, da je bilo vse odlično glede na pogoje. Po dopoldanskem slavju je bil slavnostni del zaključen.

Popoldne pa smo poskrbeli tudi za zabavo, ki je trajala pozno v noč. Za veselo razpoloženje sta skrbela domača ansambla DELTOIDI in JEZERSKI VAL. Za postrežbo je skrbelo gostinsko podjetje JAMA, Postojna. Postrežba pa ni bila najboljša, premalo izbire je bilo. Sicer pa je to stvar podjetja, če noče zaslužiti.

S to zabavo je bilo zaključeno slavje zlatega jubileja cerkniške godbe. T. Urh in T. Urbas

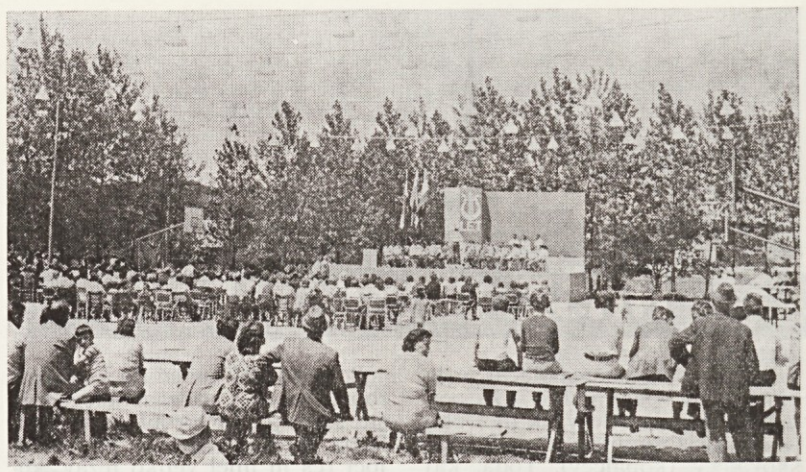

S slavnostne proslave petdesete obletnice cerkniške godbe na pihala

PODALJŠAN PORODNIŠKI DOPUST

Skupnost zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja SR Slovenije nam je poslala obvestilo, da lahko do izdaje republiškega zakona delavke podaljšajo porodniški dopust do šest mesecev, računajoč od dneva, ko delavka nastopi ta dopust.

Glede tega pa mora temeljna organizacija skleniti pismeni sporazum z delavkami, ki so na porodniškem dopustu. To pomeni, da mora porodnica s tem soglašati, sicer do novega zakona koristi porodniški dopust po starem, to je 105 dni oziroma po štiri ure do osem mesecev starosti otroka.

V seznamu izplačanih nadomestil osebnega dohodka mora služba prikazati ločeno vse dneve podaljšanega porodniškega dopusta nad 105 dni. J. Klančar

Že tretjič v zadnjih dveh letih se nam v Salonu pohištva predstavlja Edvin Puntar. Slovesna otvoritev razstave je bila 12. julija.

Otvoritveni pozdrav je mlademu izvirnemu umetniku posredoval Lojze Perko. Le umetnik lahko umetniku pove toliko toplih besed in spodbud za prihodnje delo. Perko pa se je v svojem pozdravu zadržal tudi ob obisku pri otvoritvi. Vabljeni gostje so bili res redko posejani po salonu. Hvaležni smo tistim, ki so doslej vedno našli čas za udeležbo ob otvoritvah, saj tako počastijo umetnika in dajejo otvoritvi svečanejši videz. V salonu so bili tokrat tudi gostje — pevci logaškega okteta. Njihov nastop je bila prijetna osvežitev in upamo, da jim bomo lahko še kdaj prisluhnili.

Oglejte si razstavo v Salonu pohištva, saj bo odprta do 3. avgusta!

B. Lavrič

INICIATIVNI ODBOR ZA SKLENITEV SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ŠTIPENDIRANJU UČENCEV IN ŠTUDENTOV Z OBMOČJA OBČINE CERKNICA

RAZPISUJE ŠTIPENDIJE

za šolsko leto 1974/75

— štipendije na visokih, višjih in srednjih šolah

Za dodelitev štipendije iz združenih sredstev lahko zaprosijo tisti učenci in študentje, ki ne morejo dobiti štipendije v organizacijah združenega dela ali interesnih skupnostih in ki izpolnjujejo pogoje samoupravnega sporazuma o štipendiraju učencev in študentov v občini Cerknica.

Prijavi za štipendiranje na obrazcu 1,65 DZS, Prošnja za štipendijo, je treba priložiti:

— overjen prepis ali overjeno fotokopijo dokazila o učnem uspehu (zadnje spričevalo, spričevalo o zaključnem izpitu, potrdilo o opravljenih izpitih),

— dokazila o osebnih dohodkih staršev in o otroškem dodatku kandidata za štipendijo za leto 1973,

— potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov.

Rok za vlaganje prošenj je 30 dni po objavi razpisa. Prošnje naj kandidati pošljejo na naslov: Skupščina občine Cerknica, iniciativni odbor za sklenitev samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov z območja občine Cerknica.

Tudi odbojkarji se pripravljajo

20. julija je Lesonit iz Ilirske Bistrice organiziral odbojkarski turnir med moškimi in ženskimi ekipami Javorja, Bresta in Lesonita, ki naj bi postal tradicionalen.

Močno spremenjena moška ekipa je bilo povsem enakovredna tekmecema, poznalo se je le pomanjkanje tekem in neuigranost.

Vrstni red: 1. Lesonit (prejel je prehodni pokal), 2. Javor, 3. Brest.

Ženska ekipa je bila precej boljša od tekmic in je obakrat premočno zmagala. Vrstni red: 1. Brest, 2. Javor, 3. Lesonit.

Organizacija tekmovanja je bila odlična.

To so bile prve tekme odbojkarjev v pripravah na lesariado. Dogovori so še za srečanja z Javorjem v avgustu. B. Levec

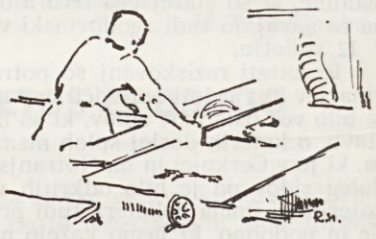

FILMI V AVGUSTU

1. avgusta ob 20. uri nemški film LJUBILA STA SE SAMO ENO POLETJE. Drama. V glavni vlogi Gudney Grand.
3. avgusta ob 20. uri in 4. avgusta ob 16. uri ameriški film LOV ZA ZAKLADOM. Western. V glavni vlogi Mark Damon.
4. avgusta ob 20. uri italijanski film SKRIVNOST ČRNE ROKAVICE. Kriminalka. V glavni vlogi Tony Musante.
5. avgusta ob 20. uri ameriški film LJUBIMCA IZ BENETK. Drama. V glavni vlogi Florinda Bolkan.
8. avgusta ob 20. uri angleški film DRUŽINSKO ŽIVLJENJE. Drama. V glavni vlogi Sandy Ratotif.
10. avgusta ob 20. uri in 11. avgusta ob 16. uri mehiški film LA GENERALA. Pustolovski film. V glavni vlogi Maria Felix.
11. avgusta ob 20. uri ameriški film V MILANU UBIJAJO OB SOBOTAH. Kriminalka. V glavni vlogi Raf Valone.
12. avgusta ob 20. uri italijanski film BRANOLON — LOVEC NA NAGRADE. Western. V glavni vlogi Antony Steffan.
15. avgusta ob 20. uri japonski film DINAMIT ZA LADJO ROTTERDAM. Pustolovski. V glavni vlogi Toni Zaburo.
17. avgusta ob 20. uri in 18. avgusta ob 16. uri nemški film SMRTNA ZMOTA V VINDRIVERU. Western. V glavni vlogi Arnik Müller.
18. avgusta ob 20. uri ameriški film LADY POJE BLUES. Drama. V glavni vlogi Diana Ross.
19. avgusta ob 20. uri italijanski film GENERAL IN VOJAK. Vojni film. V glavni vlogi Nino Manfredi.
22. avgusta ob 20. uri angleški film PRIVIDI. Drama. V glavni vlogi Suzana York.
24. avgusta ob 20. uri in 25. avgusta ob 16. uri ameriški film TOLPA COLA YOGERJA IN JESSE JAMESA. Western. V glavni vlogi Cliff Robertson.
25. avgusta ob 20. uri ameriški film GOLJUF, KI JE PRIŠEL NA VEČERJO. Kriminalka. V glavni vlogi Ryan O'Neall.
26. avgusta ob 20. uri japonski film TRDNJAVA SMRTI. Zgodovinski film. V glavni vlogi Tomisuro Wakayana.
29. avgusta ob 20. uri angleški film STRAH V NOČI. Kriminalka. V glavni vlogi Judy Geeson.
31. avgusta ob 20. uri nemški film USCEOLA. Western. V glavni vlogi Gojko Mitić.

Brestov obzornik, glasilo delovne skupnosti Brest Cerknica. Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC. Ureja uredniški odbor: Ivanka GODEŠA, Mirko GERŠAK, Marija GRBEC, Jože KLANČAR, Božo LEVEC, Branko MIŠIČ, Franc MLAKAR, Danilo MLINAR, Franc MULEC, Miha ŠEPEC in Zdravko ZABUKOVEC. Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2300 izvodov